

TARİH 11

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
2.DÖNEM 1.YAZILI**

11.SINIF TARİH DERSİ 2.DÖNEM 1.YAZILIYA HAZIRLANIYORUM

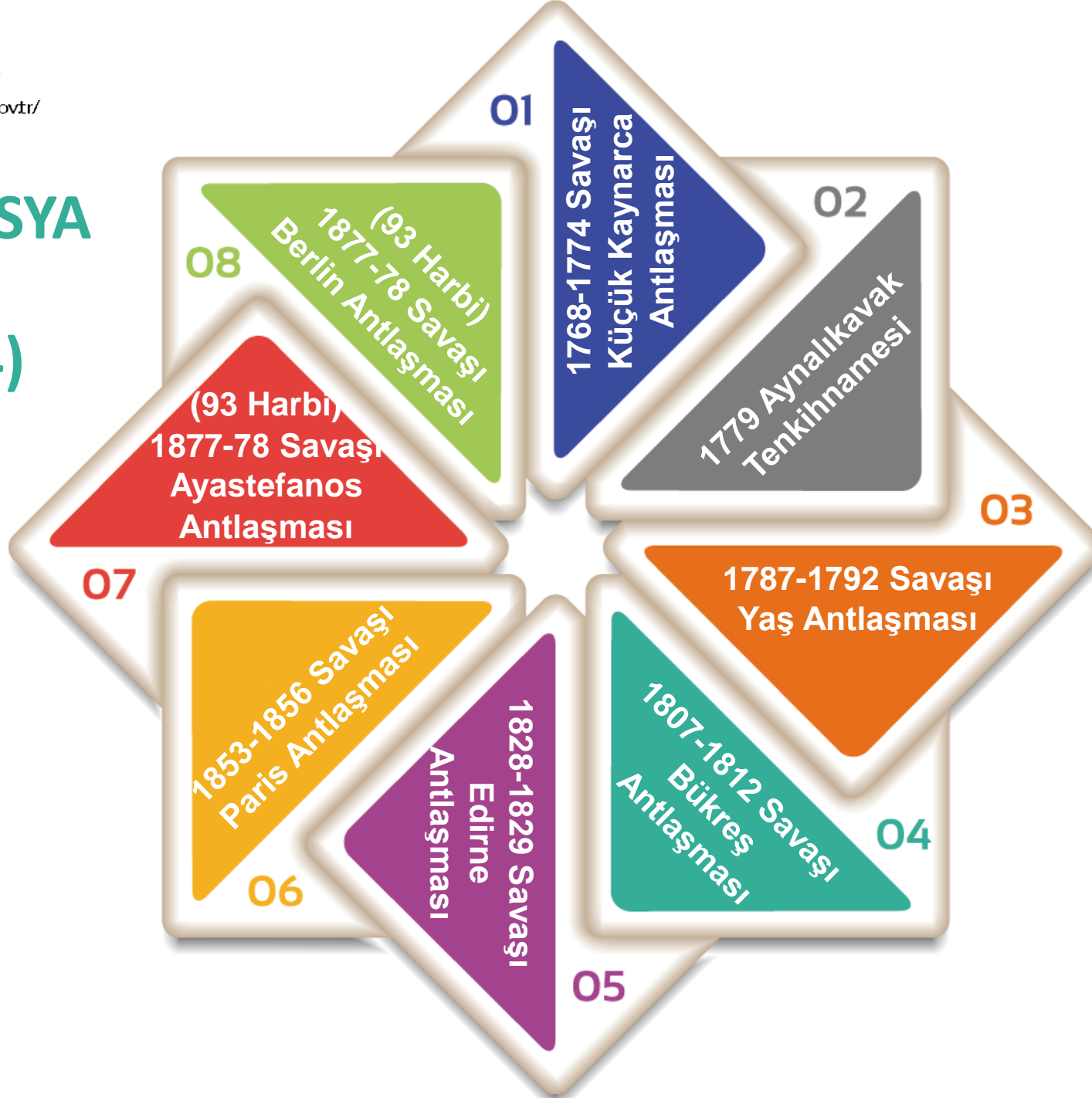
➤ **ULUSLAR ARASI İLİŞKİLERDE
DENGE STRATEJİSİ (1774-1914)**

➤ **DEVRİMLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN
DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ**

OSMANLI-RUSYA REKABETİ (1768-1914)

SORU: 1

**XVIII VE XIX YY'DA OSMANLI DEVLETİ'YLE
RUSYA' NIN ARASINDA SÜREKLİ MÜCADELE
YAŞANMASININ NEDENİ NEDİR?**

DİKKAT!

XVIII. yüzyıldan itibaren Rusya, sıcak denizlere inme politikasını uygulamıştır. Bu politika gereği Karadeniz'e inerek Boğazları ele geçirmek isteyen Rusya böylece sıcak denizlere açılmayı amaçlamıştır.

Ayrıca Balkanlarda nüfuzunu genişletmek için de milliyetçilik akımından faydalanarak Panslavizm politikasını uygulamıştır. Bu politikalarla Rusya, XVIII. yüzyıldan itibaren gerek Karadeniz'de gerekse Balkanlarda Osmanlı Devleti ile sürekli mücadele hâlinde olmuştur.

SORU: 1

**OSMANLI DEVLETİ'YLE RUSYA ARASINDAKİ
REKABETTE, KIRIM'IN ÖNEMİ NEDİR?**

Kırım, sıcak denizlere ulaşmak isteyen Rusya'nın Karadeniz'e açılan kapısı durumundaydı. Özellikle Sivastopol Limanı, Moskova'nın Karadeniz üzerinden Akdeniz ve ötesinde hakimiyet kurma arzusunun sembolü olarak görülmekteydi.

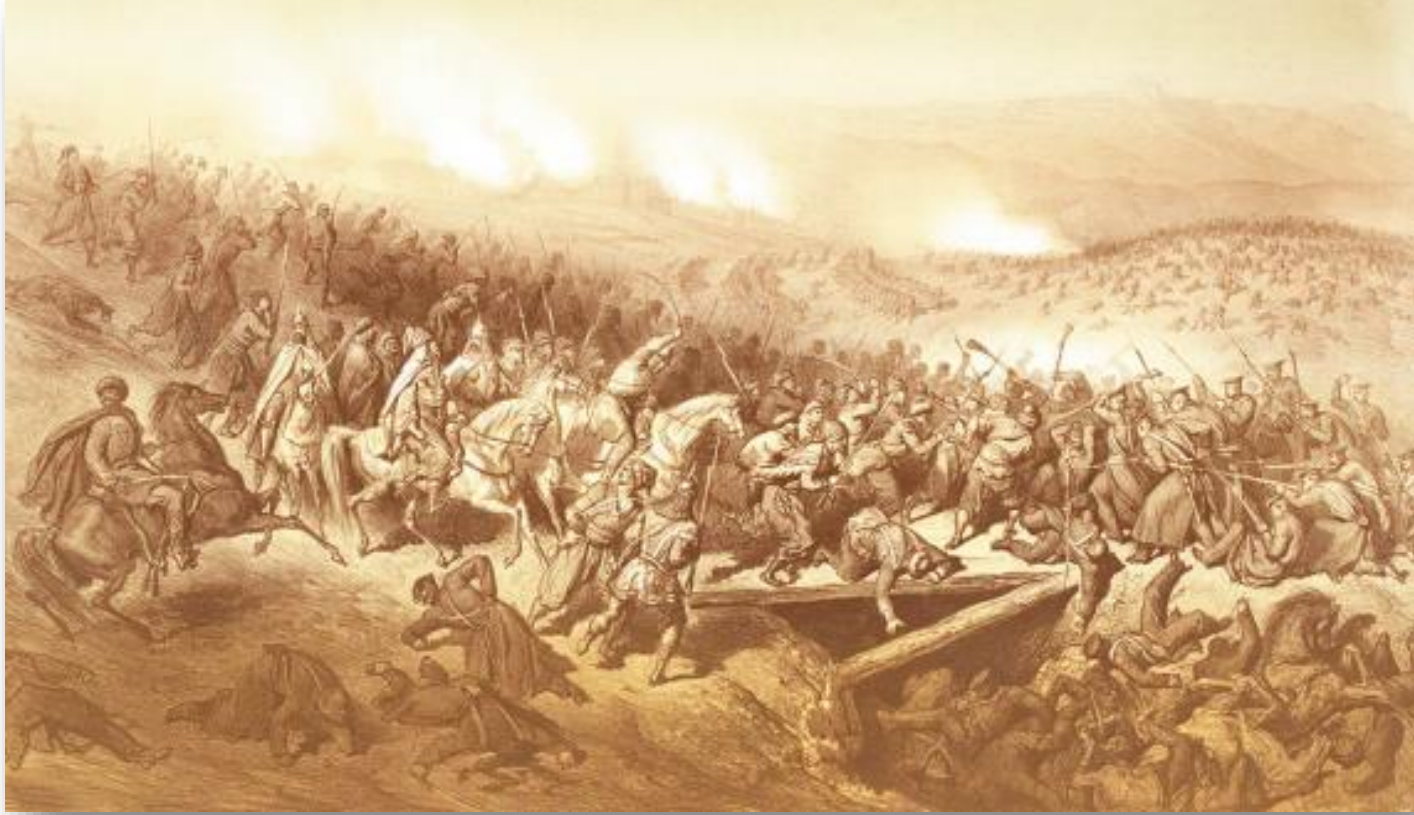
Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya, doğal olarak bu politikanın önünde engel olarak Osmanlı Devleti'ni görmüştür. Bu nedenle iki devlet arasında uzun yıllar sürecek bir rekabet yaşanmıştır.

SORU: 2

**1878 AYASTEFANOS ANTLAŞMASI NİÇİN
UYGULANAMAMIŞTIR?**

Panslavizm'in bir zaferi sayılan bu antlaşmayla Rusya bölgede çok avantajlı bir duruma gelmişti. Bu antlaşma ile Avrupa'daki dengenin Rusya lehine bozulduğunu gören **Avusturya, İngiltere, Fransa ve Almanya** bu antlaşmaya karşı çıkarak Berlin'de uluslararası bir konferans toplanmasını sağlamıştır.

SORU: 3

Rusya sıcak denizlere inebilmek için Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.

Rusya bu politikasına bağlı olarak;

- I. Balkanlarda milliyetçilik akımlarını destekleme,
- II. Fransız İhtilali'ne karşı oluşan koalisyona katılma,
- III. azınlık ayaklanmalarını kışkırtma

davranışlarından hangilerinde bulunmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

SORU: 3

Rusya sıcak denizlere inebilmek için Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.

Rusya bu politikasına bağlı olarak;

- I. Balkanlarda milliyetçilik akımlarını destekleme,
- II. Fransız İhtilali'ne karşı oluşan koalisyona katılma,
- III. azınlık ayaklanmalarını kışkırtma

davranışlarından hangilerinde bulunmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III**
- E) I, II ve III

1700 İstanbul Antlaşması

01

1774 Küçük Kaynarca Antlaşması

02

1833 Hünkâr İskelesi Antlaşması

03

**BOĞAZLAR
SORUNU**

1840 Londra Antlaşması

04

1841 Londra Boğazlar Antlaşması

05

SORU: 4

Rusya ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan Hünkar İskelesi Antlaşması'nın süresi dolunca İngiltere, Fransa, Avusturya ve Prusya'nın katılımıyla "Londra Boğazlar Sözleşmesi" imzalanmış, Boğazlar ilk defa uluslararası statü kazanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa devletlerinin Londra Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamasının nedenlerinden biridir?

- A) Osmanlı'da yaşayan azınlıkların haklarını genişletmek
- B) Kapitülasyonların etki alanını genişletmek
- C) Devleti dağılmaktan kurtarmak
- D) Rusya'yı Boğazlar bölgesinden uzaklaştırmak
- E) Rusya'nın Balkan hâkimiyetini artırmak

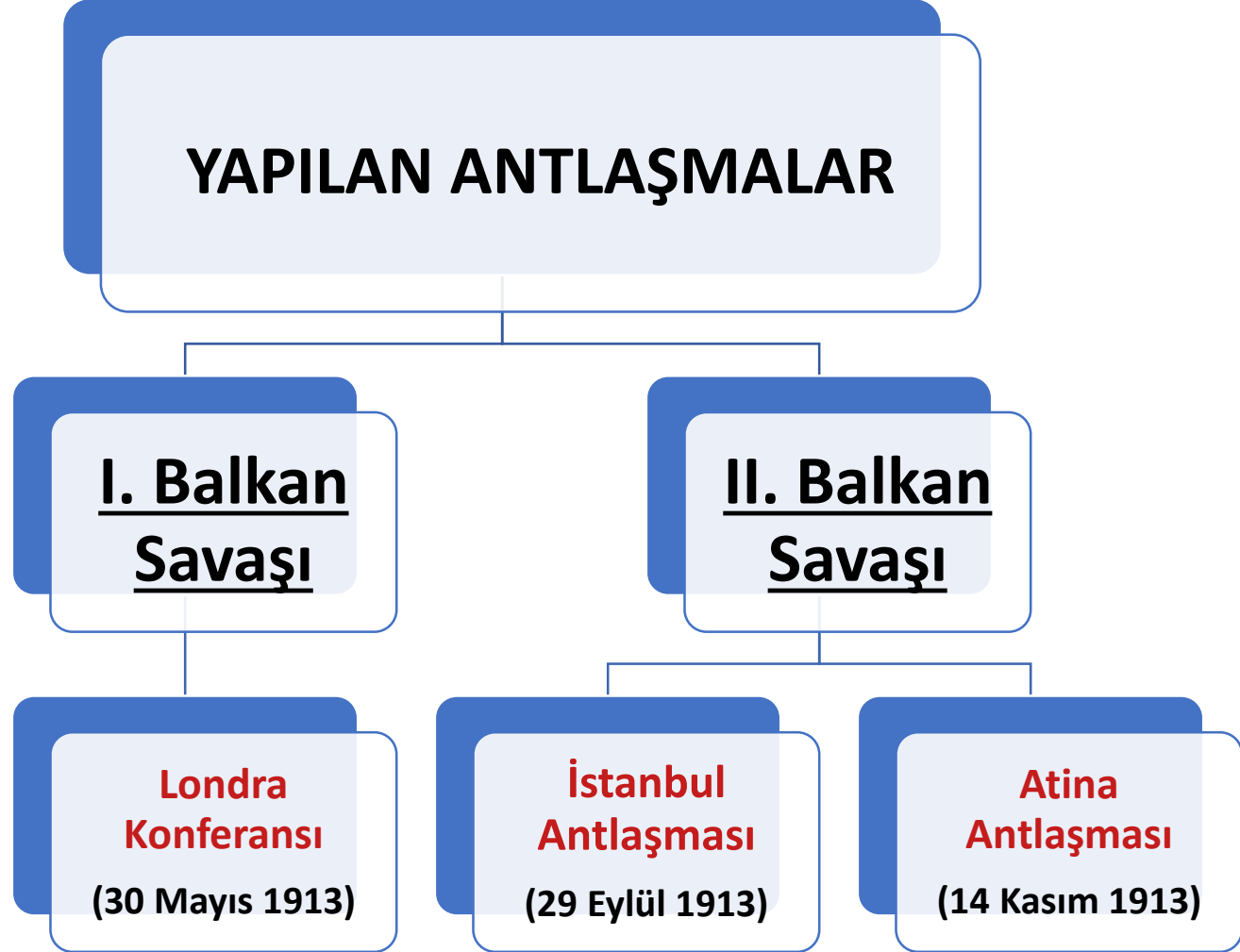
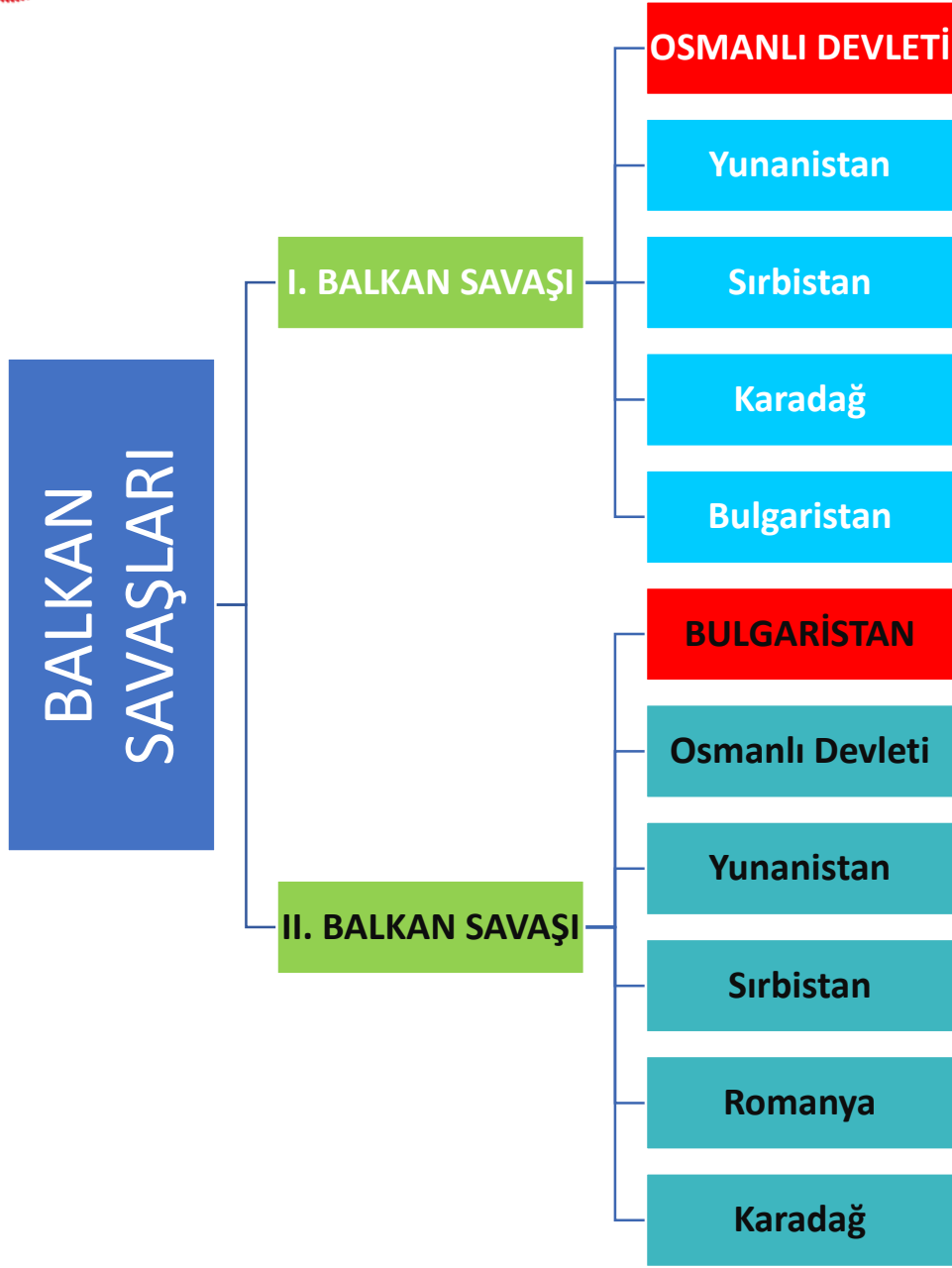
SORU: 4

Rusya ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan Hünkar İskelesi Antlaşması'nın süresi dolunca İngiltere, Fransa, Avusturya ve Prusya'nın katılımıyla "Londra Boğazlar Sözleşmesi" imzalanmış, Boğazlar ilk defa uluslararası statü kazanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa devletlerinin Londra Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamasının nedenlerinden biridir?

- A) Osmanlı'da yaşayan azınlıkların haklarını genişletmek
- B) Kapitülasyonların etki alanını genişletmek
- C) Devleti dağılmaktan kurtarmak
- D) Rusya'yı Boğazlar bölgesinden uzaklaştırmak**
- E) Rusya'nın Balkan hâkimiyetini artırmak

SORU: 5

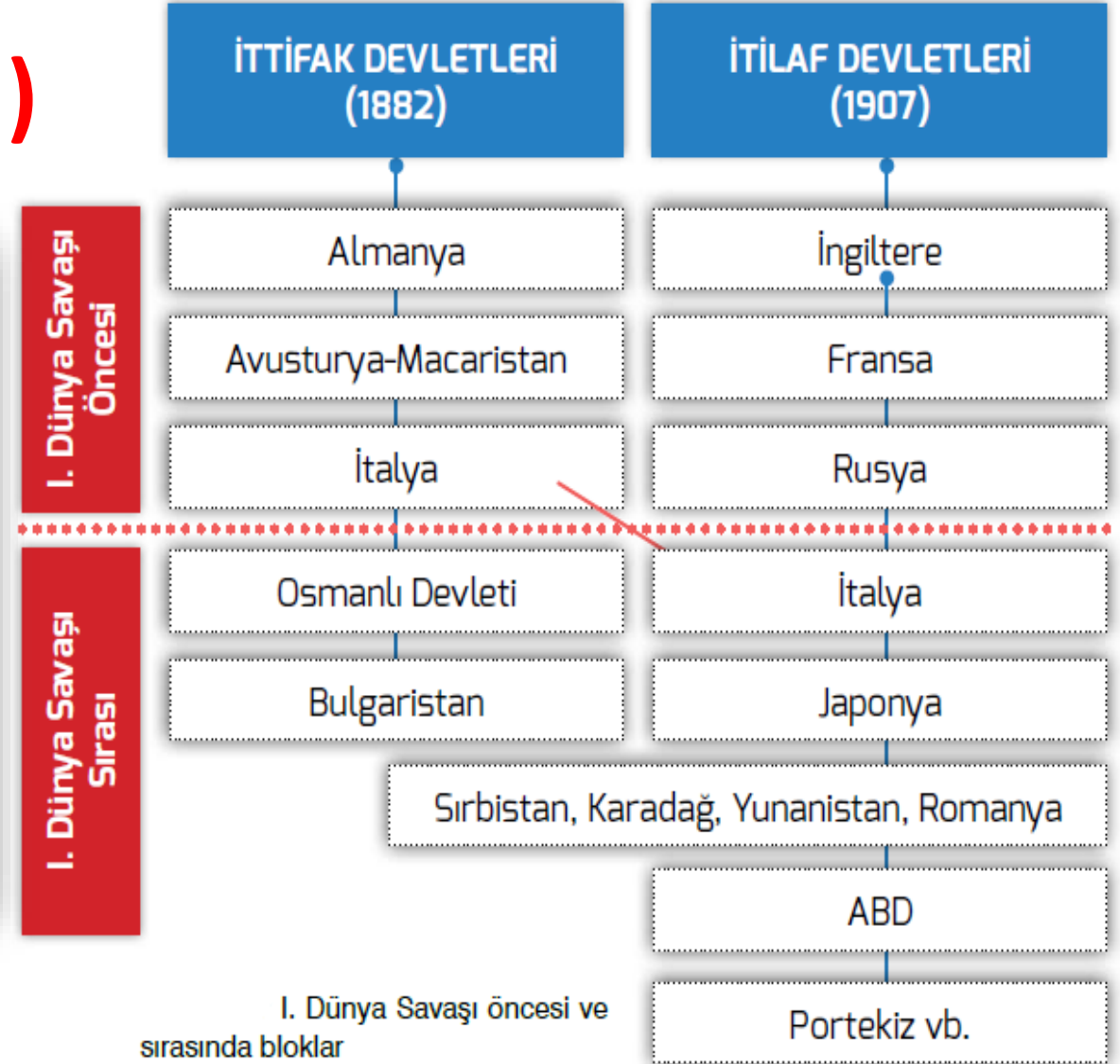
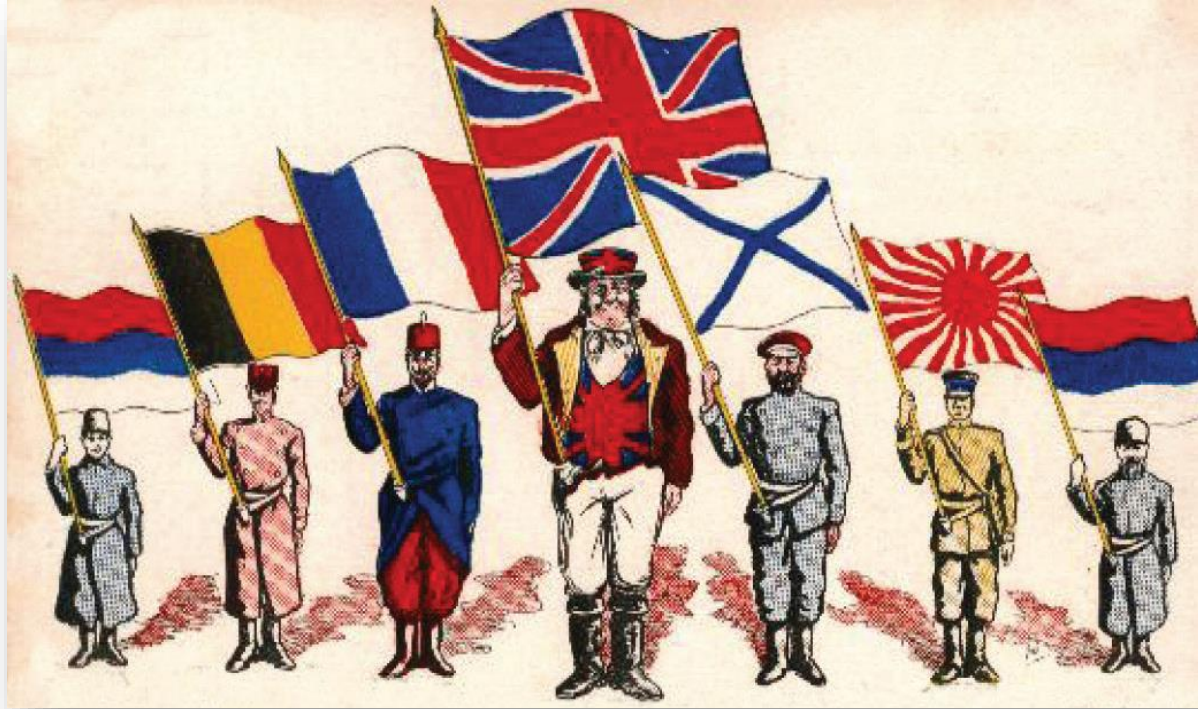
**OSMANLI DEVLETİ BALKAN SAVAŞLARI
SONUNDA HANGİ TOPRAKLARI
KAYBETMİŞTİR?**

Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları sonucunda Batı Trakya, Makedonya, Arnavutluk, Ege Adaları ve Girit'i kaybetmiştir.

I. DÜNYA SAVAŞI (1914-18)

ÜLKELERİN I. DÜNYA SAVAŞI'NA GİRME NEDENLERİ

İttifak Devletleri

İtilaf Devletleri

Almanya

- Ham madde ihtiyacını gidermek için sömürge arayışına girmesi
- Fransızlar'dan Alsas-Loren Bölgesi'ni işgal etmesi

Osmanlı Devleti

- İngiltere, Fransa ve Rusya'ya karşı duyulan güvensizlik nedeni ile dış politikada destek arayışına girmesi
- Kaybettiği toprakları geri almak istemesi

Fransa

- Almanya'ya karşı İngiltere ile birlikte hareket etmesi
- Alsas-Loren Bölgesi'ni Almanya'dan geri almak istemesi

Rusya

- Bölgede egemenlik kurmak isteyen Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile çıkar çatışmasına girmesi

Avusturya Macaristan İmp.

- Balkanlarda Rusya'nın uyguladığı Panславizm politikasından dolayı Almanya ile yakınlaşması ve birlikte hareket etmesi

İngiltere

- Geniş bir sömürge ağına sahip olması
- Sömürge yarışında Almanya ile çıkar çatışmasına girmesi

İtalya

- Ham madde ihtiyacını gidermek için sömürge arayışına girmesi
- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun eline geçen topraklarını elde etmek istemesi

I. Dünya Savaşı Öncesi Osmanlı Devleti'nin İttifak Arayışları

İNGİLTERE
4

1 FRANSA

Osmanlı Devleti; Rusya ve İngiltere'ye karşı Fransa'nın desteğini almaya çalışmıştır. Bu amaçla Cemal Paşa, Fransa-Türkiye Dostluk Cemiyetinin kuruluşuna önderlik etmiş ve 1914'te Fransa'ya gitmiştir. Fransa, ittifak konusunda tek başına bir şey yapamayacağını ve bu konuyu müttefikleriyle de müzakere etmeleri gerektiğini belirterek Cemal Paşa'ya olumsuz yanıt vermiştir.

Londra Büyükelçisi Ahmet Tevfik Paşa, 1913'te İngiltere'ye ittifak teklifi yapmıştır. İngiliz Büyükelçisi Sir Louis Mallet, ittifak teklifinde müttefikleri Rusya ve Fransa'nın tavrının önemli olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle en iyi yolun Osmanlı Devleti'nin tarafsız bir tutum izlemesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu ittifak teşebbüslerinden sonra Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nın başlamasına kadar İtilaf Devletleri'ne başka bir teklif yapmamıştır.

2 RUSYA

I. Petro'nun iktidara gelmesiyle Rusya, batıda Karadeniz ve Balkanlar, doğuda Kafkasya'ya, dolayısıyla Osmanlı Devleti aleyhine genişleme stratejisi izlemeye başladı. Hedef sıcak denizlere inerek büyük bir askerî, siyasi ve ekonomik güç olmaktı.

Sadrazam Said Halim Paşa, 28 Temmuz 1914'te Wangenheim'ı çağırarak Rusya'ya karşı Almanya'yla gizli bir ittifak yapmak istediklerini ve bununla Üçlü İttifak'a dâhil edilmeyi beklediklerini bildirmiştir. Devletler 2 Ağustos 1914'te ittifak antlaşması imzalamış, aynı gün Osmanlı Devleti genel seferberlik ilan etmiştir.

3
ALMANYA

SORU: 6

**ALMANYA' NIN , OSMANLI DEVLETİ'NİN
KENDİ YANINDA SAVAŞA GİRMESİNİ
İSTEMESİNİN NEDENLERİ NELERDİR?**

- - Savaşı geniş bir alana yayarak kuşatma altına alınmaktan kurtulmak.
- - Yeni cephelerin açılmasını sağlayarak, İtilaf devletlerinin askeri gücünü bölmek.
- - Boğazları İtilaf devletlerine kapatarak Rusya'ya yardım ulaşmasını engellemek.
- - Süveyş Kanalını alarak, İngiltere'nin sömürgelerinden yardım almasını engellemek.
- - Ortadoğu petrolerinden faydalanmak.
- - Osmanlı ordusunu donatarak savaş gücünden faydalanmak.
- - Halifenin Müslümanlar üzerindeki nüfuzundan yararlanmak.

FRANSIZ İHTİLALİNİN SEBEPLERİ

Yedi yıl Savaşları'nda yapılan aşırı harcamalar.

1

Halkın sosyal sınıflara ayrılmış olması.

2

İngiltere ve ABD'deki demokratik gelişmeler, Fransız aydınların etkisi.

3

4

Kral ve soyluların baskıcı ve keyfî yönetimi.

5

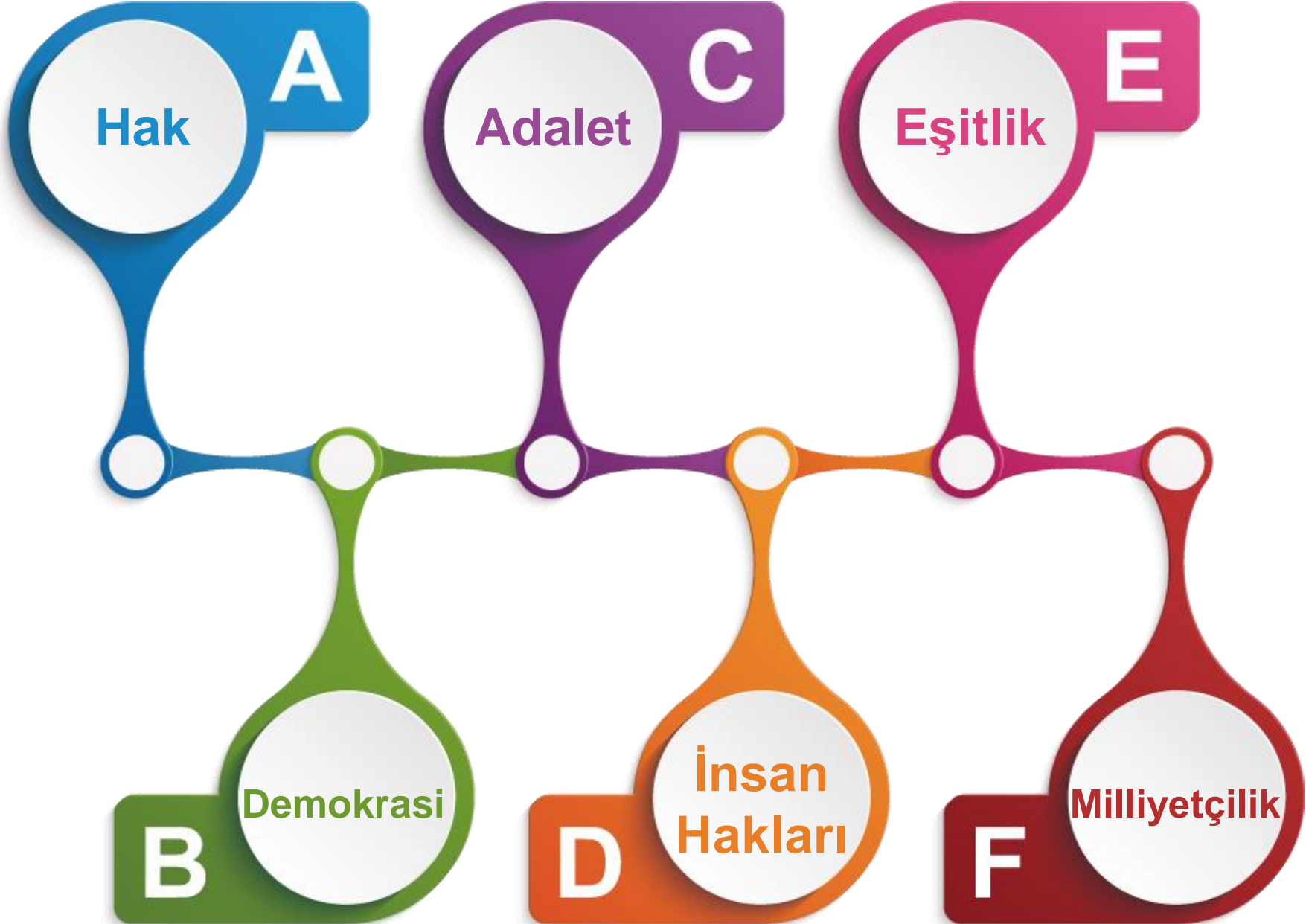
Ağır vergiler altında halkın yoksullaşması.(Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler.)

6

Halkın hak ve özgürlükler konusunda bilinçlenmiş olması.

FRANSIZ İHTİLALİ

SORU: 7

1789'da Fransa'da Kurucu Meclis, İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi'ni ilan etti. Bu bildiri özetle; "Her insan doğuştan hürdür ve diğerleriyle eşittir, vazgeçilmez haklara sahiptir. Devlet gücü millete ait olmalıdır. Sadece milletin seçtiği temsilcilerin yönetme hakkı vardır. Millet de bu temsilcileri denetleyebilir." denilmiştir.

Bu durum Fransa'da, aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olmuştur?

- A) Meşruti yönetime geçilmesine
- B) Kralın yetkilerinin artmasına
- C) Mutlak monarşinin güçlenmesine
- D) Din ile devlet işlerinin birlikte yürütülmesine
- E) Amerikan bağımsızlık savaşının başlamasına

SORU: 7

1789'da Fransa'da Kurucu Meclis, İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi'ni ilan etti. Bu bildiriye özetle; "Her insan doğuştan hürdür ve diğerleriyle eşittir, vazgeçilmez haklara sahiptir. Devlet gücü millete ait olmalıdır. Sadece milletin seçtiği temsilcilerin yönetme hakkı vardır. Millet de bu temsilcileri denetleyebilir." denilmiştir.

Bu durum Fransa'da, aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olmuştur?

- A) Meşruti yönetime geçilmesine**
- B) Kralın yetkilerinin artmasına
- C) Mutlak monarşinin güçlenmesine
- D) Din ile devlet işlerinin birlikte yürütülmesine
- E) Amerikan bağımsızlık savaşının başlamasına

FRANSIZ İHTİLALİNİN SONUÇLARI

01

Eşitlik, özgürlük, milliyetçilik, millî egemenlik, demokrasi, laiklik, adalet gibi kavramlar Avrupa'da yayıldı.

02

Liberalizm ve milliyetçiliğin Avrupa'da yayılmasıyla ulus-devlet anlayışı ortaya çıktı.

03

İhtilalin ülkelerini etkilemelerinden çekinen devletler Avrupa'da Fransa'ya karşı birleşip savaştılar.

04

Fransa'da feodalitenin oluşturduğu sınıf farklılıkları yıkıldı, vatandaşlar arasında eşitlik ilkesi kabul edildi.

05

Millet egemenliği fikri yaygınlaştı, mutlak krallıkların yıkılabileceği anlaşıldı.

06

Çok uluslu devletlerde başlayan bağımsızlık hareketi sonucu imparatorluklar yıkıldı, yerine millî devletler kuruldu.

1 Avusturya-Macaristan
İmparatorluğu

2 Rusya

3 Osmanlı Devleti

**FRANSIZ İHTİLALİ'NİN
İMPARATORLUKLARA
ETKİSİ**

SORU: 8

**FRANSIZ İHTİLALİ'NİN
OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİLERİ
NELERDİR?**

Osmanlı Devleti; çeşitli ırk, din, dil ve kültüre sahip toplumlardan meydana gelmiştir. Fransız İhtilali'yle birlikte milliyetçilik akımı Osmanlı Devleti içerisinde yayılmaya başlamıştır. Bu akım XIX. yüzyılın başlarından itibaren birçok isyanın çıkmasına da neden olmuştur.

Sırp İsyanı (1804-1817)

Ayrıcalık

01 ▶

1812

Bükreş Antlaşması

Özerklik

02 ▶

1829

Edirne Antlaşması

Bağımsızlık

03 ▶

1878

Berlin Antlaşması

SIRP İSYANININ ÇIKMASINDA ETKİLİ OLAN NEDENLER

01

Milliyetçilik akımı ve özgürlük düşüncelerinin Sırp lar üzerinde etkili olması.

02

Avusturya, Rusya ve Fransa'nın kışkırtmaları.

03

Sırbistan topraklarının Osmanlı-Rusya ve Osmanlı-Avusturya savaşlarında savaş alanı haline gelmesi.

04

Osmanlı Devleti'nin merkezî otoritesinin zayıflaması.

05

Sırbistan'da görev yapan yeniçerilerin halka kötü davranmaları.

1.

Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik akımının etkisi ile isyan eden uluslardan biri ilk kez özerklik kazanmıştır.

2.

Miloş Obronoviç, özerk Sırp Prensi ilan edilmiş, bu durum Sırbistan'ın bağımsızlığına giden yolu açmıştır.

3.

Sırpların özerk bir yapıya kavuşmaları diğer azınlıkları cesaretlendirmiş, yeni isyanlara ortam hazırlamıştır.

4.

Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki etkisi azalmış, Rus etkisi artarak etkinliğini devam ettirmiştir.

SIRP İSYANININ SONUÇLARI

SORU: 9

Balkanlarda Osmanlı Devleti'ne karşı milliyetçi isyanların görülmesinde;

- I. Avrupalı Devletlerin kışkırtması,
- II. Panslavizm politikası,
- III. Osmanlıcılık fikrinin taraftar toplaması

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

SORU: 9

Balkanlarda Osmanlı Devleti'ne karşı milliyetçi isyanların görülmesinde;

- I. Avrupalı Devletlerin kışkırtması,
- II. Panslavizm politikası,
- III. Osmanlıcılık fikrinin taraftar toplaması

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II**
- E) I, II ve III

Yunan İsyanı (1820-1829)

01

Ruslar ve Yunanlıların eski Bizans İmparatorluğu'nu yeniden kurmak istemeleri. (**MEGALİ İDEA**)

02

Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımının Rumların etkilenmesi, Avrupa'da yetişen Rum aydınların çalışmaları.

03

Avrupalı devletlerin kışkırtmaları.

04

Rus Çarı tarafından kurulan Etnik-i Eteryâ Cemiyeti'nin çalışmaları.

05

Fener Rum Patrikhanesi'nin Rumları isyana teşvik etmesi.

06

Rumların bağımsızlık çalışmalarını engelleyen Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa'nın isyan etmesi.

SORU: 10

Osmanlı Devleti'nde;

- İlk kez imtiyaz elde eden toplum Sırlardır.
- İlk bağımsız olan Yunanlılardır.

Buna göre;

- I. Balkanlarda Osmanlı'nın merkezî otoritesi zayıflamıştır.
- II. Milliyetçilik Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.
- III. Balkanlarda Osmanlı hâkimiyeti sona ermiştir.

yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

SORU: 10

Osmanlı Devleti'nde;

- İlk kez imtiyaz elde eden toplum Sırplardır.
- İlk bağımsız olan Yunanlılardır.

Buna göre;

- I. Balkanlarda Osmanlı'nın merkezî otoritesi zayıflamıştır.
- II. Milliyetçilik Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.
- III. Balkanlarda Osmanlı hâkimiyeti sona ermiştir.

yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

SANAYİ DEVRİMİNİN SEBEPLERİ

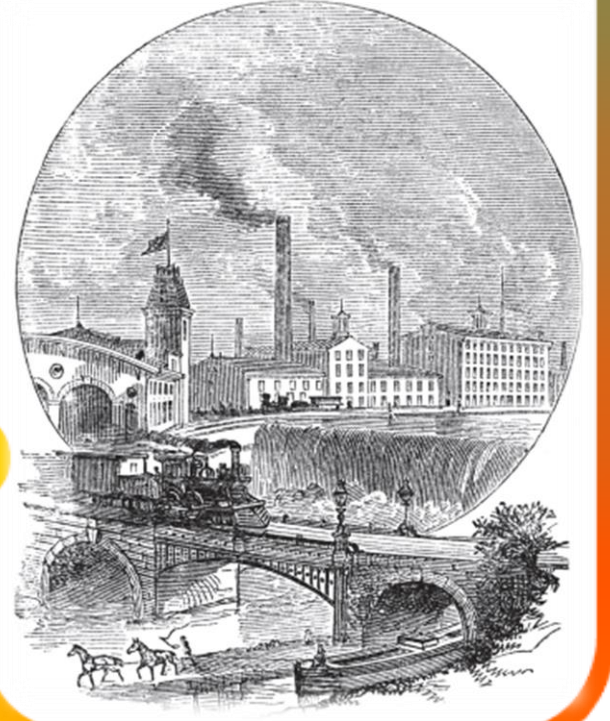
Rönesans ile bilim ve teknoloji
ilerlemelerin hızlanması

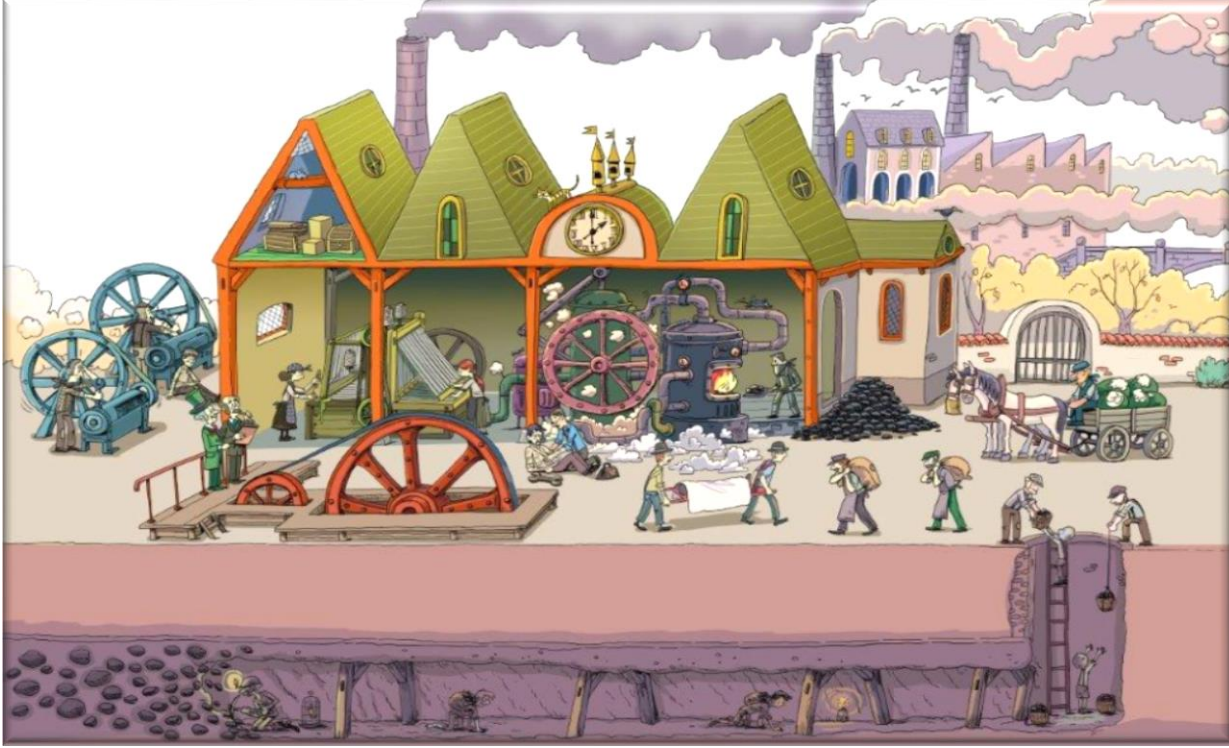

Bilimsel arařtırmalarda
akıl, deney ve gözleme
ağırlık verilmesi

Yeni buluşların alet
yapımıyla teknolojiye
dönüşmesi

SORU: 11

Aşağıdakilerden hangisinin endüstriyel üretimin özelliklerinden biri olduğu savunulamaz?

- A) Üretimde makineleşme ön plandadır.
- B) Üretim teknolojisi basittir.
- C) İş bölümünde modern eğitimden faydalanılır.
- D) Çalışan sayısı binlerle ifade edilir.
- E) Üretim araçlarının mülkiyeti fabrika/firma sahibine aittir.

SORU: 11

Aşağıdakilerden hangisinin endüstriyel üretimin özelliklerinden biri olduğu savunulamaz?

- A) Üretimde makineleşme ön plandadır.
- B) Üretim teknolojisi basittir.**
- C) İş bölümünde modern eğitimden faydalanılır.
- D) Çalışan sayısı binlerle ifade edilir.
- E) Üretim araçlarının mülkiyeti fabrika/firma sahibine aittir.

SANAYİ DEVRİMİNİN SONUÇLARI

- 1 Avrupa'da üretimde artış sağlanmış ve ekonomik büyüme yaşanmıştır.
- 2 Geçimlik ekonomi anlayışı terk edilmiş ve ekonomide kâr etmek amaç olmuştur.
- 3 Makineleşme sonucunda işçi sınıfı ortaya çıkmıştır.
- 4 Sanayinin geliştiği ve ticari faaliyetlerin merkezi konumundaki yerlerde kentleşme başlamıştır.
- 5 Tıptaki gelişmelerle nüfusta artış sağlanmıştır.
- 6 Bankacılıkta, ticaretle ve para hacminde genişleme olmuştur.
- 7 Yeni ham madde ve pazar arayışı Avrupa devletleri arasında rekabete neden olmuştur.

SORU: 12

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın yaşanmasının sebeplerinden değildir?

- A) Ürün fazlasını pazarlama ihtiyacının olması
- B) Rönesans'ın yaşanması
- C) Aydınlanma Çağı'nın yaşanması
- D) Akılcı düşüncenin benimsenmesi
- E) Deneye ve gözleme dayalı araştırmaların yapılması

SORU: 12

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın yaşanmasının sebeplerinden değildir?

- A) Ürün fazlasını pazarlama ihtiyacının olması**
- B) Rönesans'ın yaşanması
- C) Aydınlanma Çağı'nın yaşanması
- D) Akılcı düşüncenin benimsenmesi
- E) Deneye ve gözleme dayalı araştırmaların yapılması

1830 İHTİLALİ

1

X. Charles'ın Fransa'da monarşiyi yeniden kurmak için kiliseyi koruyan kanunlar çıkarması.

2

Basın özgürlüğü başta olmak üzere özgürlüklerin kısıtlanması

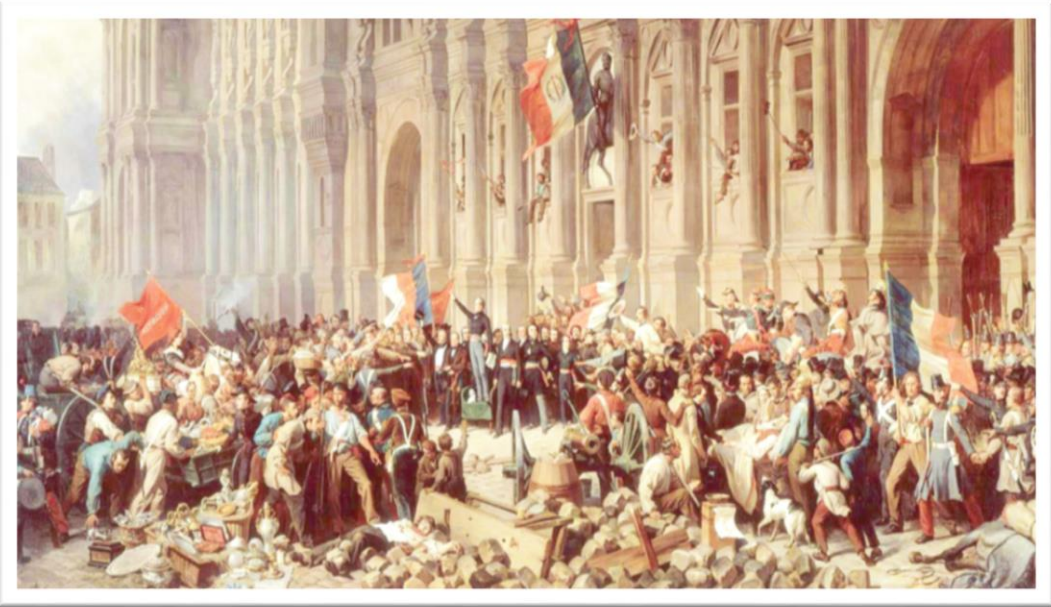
4

X. Charles, ülkede her türlü muhalefeti ortadan kaldırmak istemesi.

Liberallerin gelişmelerden hoşnut olmaması.

3

1830 İHTİLALİNİN SONUÇLARI

A

Fransa'da kısıtlanan haklar geri verildi.

B

İngiltere'de yapılan seçimleri liberaller kazandı.

C

Belçika, Hollanda'dan ayrılarak bağımsız oldu.

D

İsveç ve Norveç ayrılarak bağımsız devletler haline geldi.

E

Avrupa'da milliyetçi ve liberal akımlar güçlendi.

1848 İHTİLALİ

İşçi sınıfının haklarını savunmak üzere kurulan sendika ve sosyalist partilerin güçlenmesi.

Bazı Avrupa ülkelerinde milliyetçi hareketlerin güç kazanması.

Siyasi haklara sahip olamayan burjuva sınıfının, eşitlik ve özgürlük isteyen işçi sınıfına destek vermesi.

1848 İHTİLALİNİN SONUÇLARI

Fransa'da ölüm cezası kaldırıldı ve esir ticareti yasaklandı.

Avusturya'da toprak köleliği yasaklandı.

Avrupa'da sosyalist akımlar ön plana çıkarken, işçi hakları iyileşmeye başladı.

Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini sağlamalarına zemin hazırladı.

Avrupa ülkelerinde sosyal hukuk devleti anlayışı güçlenmeye başladı.

SORU: 13

- I. 1830 İhtilalleri
- II. 1848 İhtilalleri
- III. Sanayi Devrimi

Fransız İhtilal kavramlarını yok sayan ve milliyetçi hiçbir harekete izin vermeyen Metternich Sistemi yukarıdaki gelişmelerin hangisiyle geçerliliğini yitirmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

SORU: 13

- I. 1830 İhtilalleri
- II. 1848 İhtilalleri
- III. Sanayi Devrimi

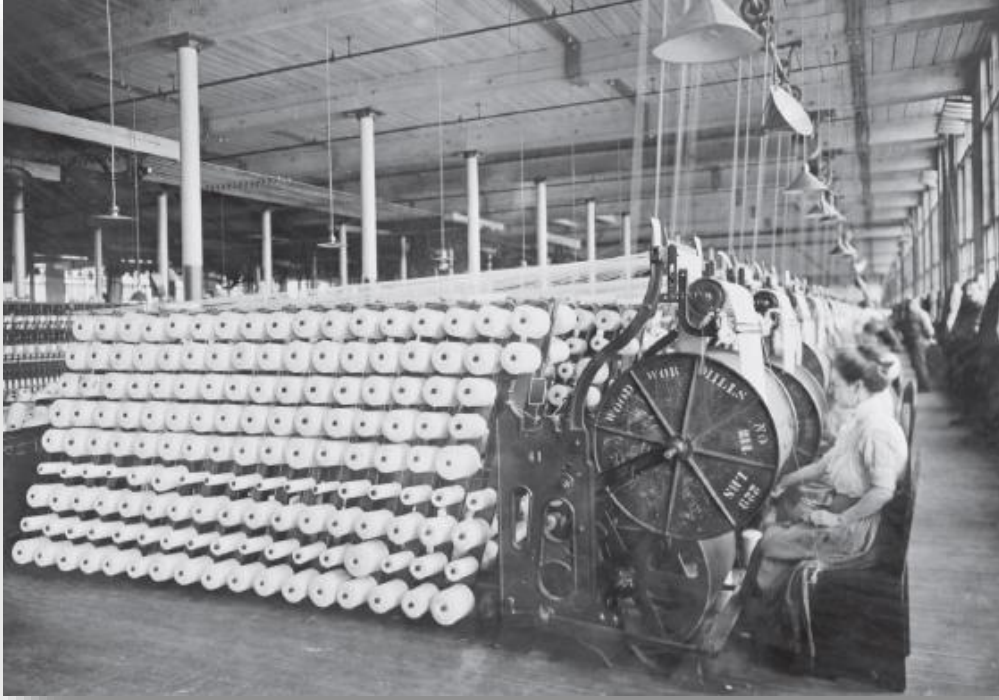
Fransız İhtilal kavramlarını yok sayan ve milliyetçi hiçbir harekete izin vermeyen Metternich Sistemi yukarıdaki gelişmelerin hangisiyle geçerliliğini yitirmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II**
- E) II ve III

LIBERALİZM

XVII ve XVIII. yüzyıllarda dönüşmekte olan birey-devlet ilişkisini, akılcılık üzerinden açıklamaya çalışan siyasal düşünce akımıdır.

Liberalizm, İngiliz ekonomisinin yükselişe geçtiği bir dönemde İktisatçı Adam Smith tarafından ortaya atılmıştır.

Bu ideolojiye göre toplum, zümre ya da sınıflardan değil bireylerden oluşur ve bireyler önce kendi kişisel çıkarları doğrultusunda hareket eder.

Özgürlüğün hiçbir engel tarafından sınırlandırılmaması gerektiğini savunur.

Devletin, ekonomik ve toplumsal yaşama kesinlikle müdahale etmemesini savunur.

Liberalizm, ekonomik ve toplumsal örgütlenmenin dayandığı lonca gibi katı yapıları ortadan kaldırmıştır.

KAPİTALİZM

Batı Avrupa'da sermaye ve üretim araçlarının özel mülkiyete geçmesi sonucunda sürekli kâr arama ilkeleri üzerine kurulmuş ekonomik bir sistemdir.

Burjuvazi sınıfının yükselişe geçmesi, sanayileşme ve işçilerin ortaya çıkması ile yeni bir ekonomik sistem olan kapitalizme geçiş süreci başlamıştır.

Feodal sistemde kendi kendine yeterli olan kapalı bir ekonomik yapı hâkimdir.

Özgürlüğün hiçbir engel tarafından sınırlandırılmaması gerektiğini savunur.

Sermaye sahipleri üretim araçlarına da sahip olmuş ve sistemin sürekliliğini sağlamak için daha çok ham madde ve iş gücüne ihtiyaç duymuştur.

Gerekli olan insan gücü ile hammadde ve pazar arayışı, sömürgecilik yarışına neden olmuştur.

SOSYALİZM

Sermaye sahipleriyle işçiler arasındaki eşitsizliği, servet ve refah farklarını ortadan kaldırma iddiasında olan bir ideolojidir.

Kapitalizme tepki olarak doğmuştur.

Kapitalizmi sömürü olarak gören sosyalizm; birlikte hareket etmeye, ortak mülkiyete ve sosyal eşitliğe önem vermiştir.

Sosyalizm ile birlikte Avrupa'da meydana gelen işçi hareketleri sonucunda halk, sendikalar kurmaya başlamıştır.

Reformcu sosyalistler, liberal ideallerin gerçekleşmesinde herkese eşit fırsatlar oluşturulmasını istemiştir.

Devrimci radikal sosyalistler ise piyasa ekonomisini yıkmayı, özel mülkiyeti ortadan kaldırmayı ve komünist bir sistem getirmeyi hedeflemiştir.

MARKSİZM

Alman Filozof Karl Marx'ın klasik Alman felsefesini, Fransız sosyalizmini ve İngiliz siyasal düşüncesini bir araya getirerek oluşturduğu ideolojidir.

Önceki sosyalist düşünceleri hayalci olarak niteleyen Marx, Frederich Engels'le birlikte bilimsel sosyalizmi ortaya koymuştur.

İşçiler, bir kez iktidara geldikten sonra üretim araçlarını özel mülkiyetten çıkaracak ve proleterya diktatörlüğü kurarak iktidara el koyacaktır.

El emeğinden başka bir varlığı bulunmayan proleterya; ardından sınıfsız ve devletsiz, komünist bir toplum düzeni kuracaktır.

Kapitalizmin reformlar yoluyla dönüştürülmesi gerekliliğini, siyasal hayatta çoğulculuğu kabul eden reformculara sosyalist denmiştir.

Kapitalizmi reddeden ve ihtilal yoluyla ele geçirilen iktidarın tek partinin elinde olması gerektiğine inanan devrimcilere komünist denmiştir.

SORU: 14

**LIBERALİZM'İN
DEVLETLERİN EKONOMİSİNE ETKİLERİNİ
NELERDİR?**

- Liberalizm, ekonomik ve toplumsal örgütlenmenin dayandığı lonca gibi katı yapıları ortadan kaldırmıştır.
- Sanayi Devrimi'nin yayılmasını da kolaylaştıran liberalizm, iş dünyasında burjuvazinin yükselişini sağlamıştır.
- Ancak bu durum toplumsal açıdan ağır sonuçları beraberinde getirmiş ve işçileri, gittikçe güçlenen patronlar karşısında yalnız ve savunmasız bırakmıştır.

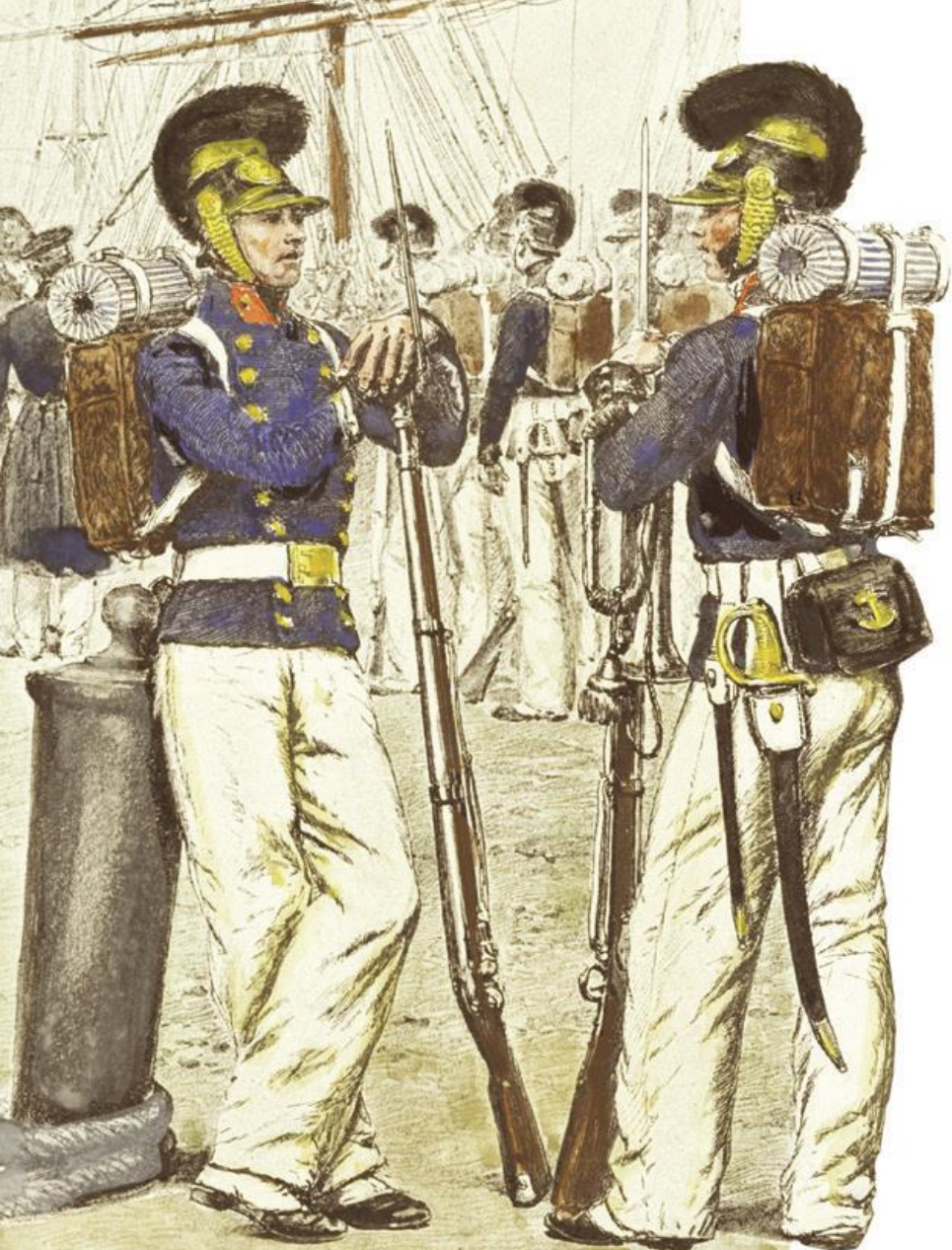

Osmanlı Ordusunda Modernleşme

DİKKAT!

ZORUNLU ASKERLİK SİSTEMİ, ulus devletlerin profesyonel (daimî) ordusunun dışında veya bu ordusuna asker sağlamak amacıyla vatandaşları devletin savunmasında belirli bir zaman için görevlendirmesidir. Özellikle XIX. yüzyıldan itibaren etkili olan bu sistemde devlet; askerlerin giyim, teçhizat ve temel insani ihtiyaçlarını karşılamıştır.

01

1789 Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan zorunlu askerlik sistemi, ulus devletlerin kurulmasında ve cumhuriyet rejimlerinin ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır.

02

Fransa'da cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra halkın vatanını savunması gerektiği anlayışı ortaya çıkmıştır.

03

Bu anlayışa göre her birey, vatan savunmasından sorumludur ve gerektiğinde millet; ordu olarak görev yapmalıdır.

04

Fransız İhtilali'nden sonra yaygınlaşmaya başlayan ulusçuluk anlayışıyla birlikte, Avrupa'da millî ordu kavramı ulus devletlerin ayrılmaz bir parçası olmuştur.

SORU: 15

Ulus devlet modelinin en temel özelliklerinden biri olan zorunlu askerlik sisteminin başlangıcı Fransız İhtilali'ne dayanırken modern ordu kurma fikri XVI. yüzyılda - - - - tarafından ortaya atıldı.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Petrarca
- B) Machiavelli
- C) Montaigne
- D) Erasmus
- E) Cervantes

SORU: 15

Ulus devlet modelinin en temel özelliklerinden biri olan zorunlu askerlik sisteminin başlangıcı Fransız İhtilali'ne dayanırken modern ordu kurma fikri XVI. yüzyılda - - - - tarafından ortaya atıldı.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Petrarca
- B) Machiavelli**
- C) Montaigne
- D) Erasmus
- E) Cervantes

III. Selim ve Nizam-ı Cedit

01

Asker toplama tarzı olarak zorunlu askerlik sistemi içinde yer almayan Nizam-ı Cedit Ordusuna asker olarak girebilmenin temel şartlarından biri Müslüman olmaktır.

02

Bu yeni orduya ilk girenler, 1787-1792 Osmanlı-Rus Savaşı'nda esir alınanlar ile İstanbul sokaklarından toplanan gençler olmuştur.

03

Daha sonraları Anadolu'dan da askerler gelmeye başlamış ve bunlar, İstanbul'da şehir merkezine uzak kışlalarda askerî eğitime alınmıştır.

04

Nizam-ı Cedit Ordusu, Filistin'i işgal eden Napoleon' u Akkâ' da mağlup ederek en önemli başarısını elde etmiştir.

05

Bu durumdan cesaret alan Sultan III. Selim, vilayetlerde yeni birlikler kurulması için asker toplamaya girişmiş ve Anadolu'da da yeni kışlalar kurdurmuş, Balkanlarda çok sert direnişle karşılaşmıştır.

06

Baskıların artması üzerine III. Selim, ordusunun gücünü kullanamadan Nizam-ı Cedit birliklerini 1807 yılında dağıtmak zorunda kalmıştır.

SORU: 16

III. Selim Dönemi'nde gerçekleştirilen;

- I. askerî ocakların dönemin ihtiyaçlarına göre yenileştirilmesine çalışılması,
- II. Avrupa'dan mühendis ve ustalar getirilerek Tophane'de yeni düzenlemelerin yapılması,
- III. Üsküdar'da Selimiye Kışlasının inşa edilmesi

İslahatlarından hangileri Batı'dan etkilenildiğinin en açık göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

SORU: 16

III. Selim Dönemi'nde gerçekleştirilen;

- I. askerî ocakların dönemin ihtiyaçlarına göre yenileştirilmesine çalışılması,
- II. Avrupa'dan mühendis ve ustalar getirilerek Tophane'de yeni düzenlemelerin yapılması,
- III. Üsküdar'da Selimiye Kışlasının inşa edilmesi

İslahatlarından hangileri Batı'dan etkilenildiğinin en açık göstergesidir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

YENİÇERİ OCAĞI'NIN KALDIRILMASI

II. Mahmud

Yeniçeri Ocağı

Asâkir-i Mansûre-i
Muhammediye

DERS: TARİH 11

KONU: II. Mahmud Dönemi – Yeniçeri Ordusunun Kaldırılması

Yeniçeri Ocağı'ndaki bozulmayı gören padişah ve devlet adamları bozulmayı düzeltmek için tedbirler almak istemiştir. Fakat yeniçeriler yapılmak istenen düzenlemelere karşı çıkarak bildikleri eğitim düzenini ve kullandıkları silah ve araç-gereçleri yeni olanlarıyla değiştirmeye yanaşmamıştır. Bunun sonucunda Yeniçeri Ocağı, yenilik taraftarı padişah ve devlet adamlarına karşı zaman zaman silahlı mücadeleye bile girişmiştir. Osmanlı tarihine "**Vaka-i Hayriye**" olarak geçen Yeniçeri Ocağı'nın kapatılması, Osmanlı Devleti'nde ordu ve devlet teşkilatındaki modernleşmenin asıl başlangıcı kabul edilmiştir.

SORU: 17

Osmanlı Devleti, yenilik hareketlerini kesintiye uğratan “Yeniçeri Ocağı” nı kaldırarak yerine batılı tarzda “Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye” ordusunu kurmuştur.

Bu duruma bağlı olarak;

- I. İslahat sürecinin hızlanması,
- II. devlet otoritesinin kuvvetlenmesi,
- III. saray askerlerine duyulan ihtiyacın sona ermesi

gelişmelerinden hangilerinin ortaya çıktığı savunulamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

SORU: 17

Osmanlı Devleti, yenilik hareketlerini kesintiye uğratan “Yeniçeri Ocağı” nı kaldırarak yerine batılı tarzda “Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye” ordusunu kurmuştur.

Bu duruma bağlı olarak;

- I. İslahat sürecinin hızlanması,
- II. devlet otoritesinin kuvvetlenmesi,
- III. saray askerlerine duyulan ihtiyacın sona ermesi

gelişmelerinden hangilerinin ortaya çıktığı savunulamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III**
- D) II ve III
- E) I, II ve III

XIX. YÜZYILDA SOSYAL HAYATTAKİ DEĞİŞİMLER

01 XIX. yüzyılda devletler, gelişmenin ana unsurlarından biri olan nüfus gücü için çeşitli politikalar üretmiştir.

02 Devletlerin kullandığı imkân ve kabiliyetlerin tümü olan millî güç, bizzat millet tarafından oluşturulur ve millete aittir.

03 Demografik güç, millî gücün en önemli unsurlarından biridir.

04 Merkantilistlere göre nüfusun büyüklüğü; siyasi, askerî ve mali açıdan önemli bir güçtür.

05 Merkantilistler, ülkedeki nüfus artışıyla üretimin de artırılabileceğini ve bu durumun hazineye gelir olarak yansıtılacağına inanmıştır.

NÜFUS
NÜFUZ

SORU: 18

**AVRUPA'DA XIX. YÜZYILDA MEYDANA GELEN
İHTİLALLERİN SOSYAL HAYATA ETKİLERİ
NELER OLABİLİR?**

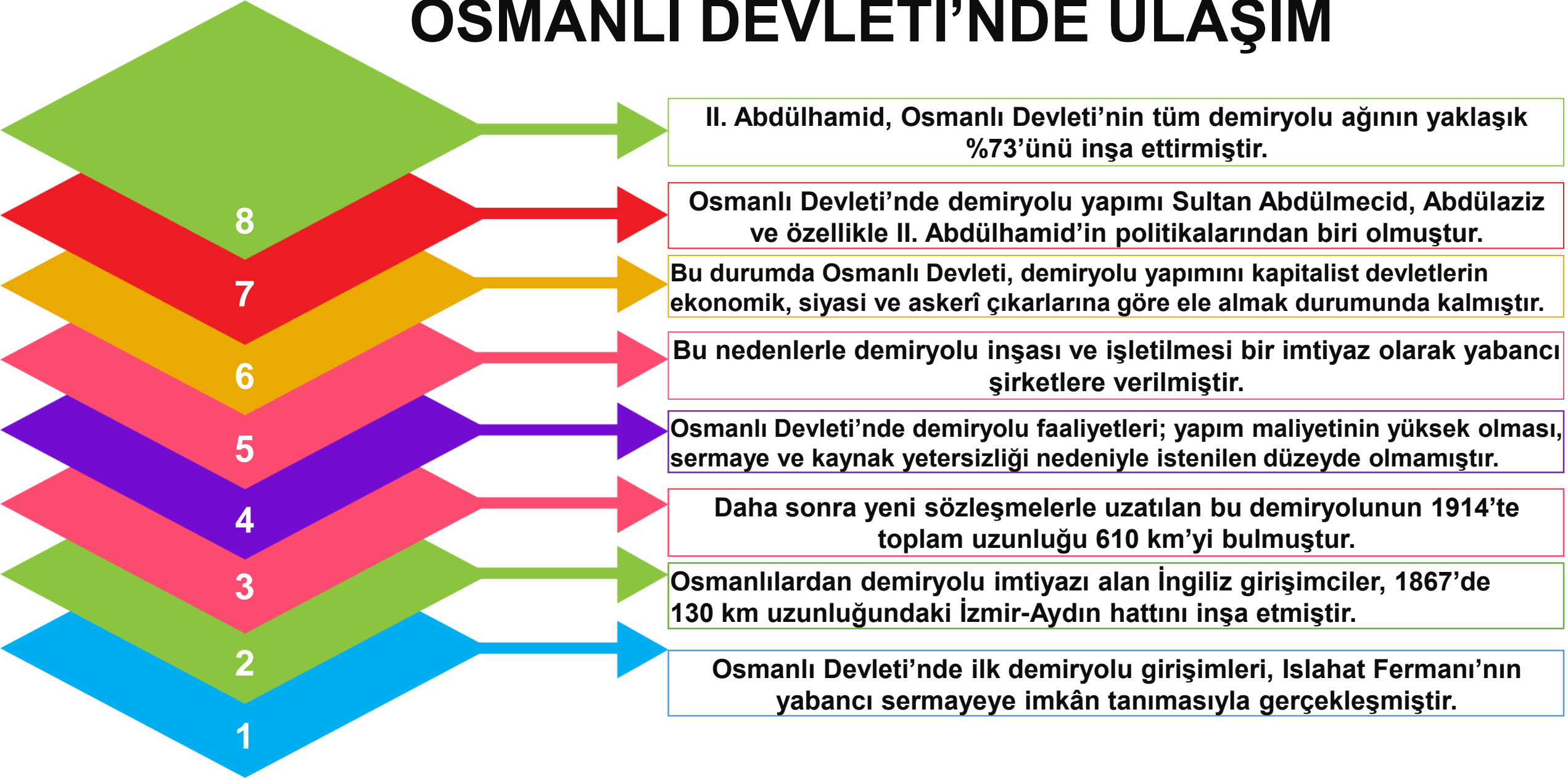

- Nüfus, ulus devletler tarafından da zenginliği artıran bir araç olarak görülmüş, sosyo-ekonomik durumlarını güçlendirmek için nüfustan faydalanmak istemiştir.
- Fetihler yapmak, hâkimiyet sahasını genişletmek ve saygınlık kazanmak isteyen devletler, özellikle askerî endişelerle nüfuslarını korumak istemiştir.
- XIX. yüzyıldan itibaren Avrupa'da sanayileşme ve kapitalizm süreçleriyle birlikte insanlar, fabrikalara ve kentlere akın etmiştir.
- Sanayi İnkılabı'nın etkisiyle kırdan kente doğru başlayan göçler şehirlerde iş gücünün oluşmasını sağladı.

OSMANLI DEVLETİ'NDE ULAŞIM

SORU: 19

**OSMANLI DEVLETİ'NİN DEMİRYOLU
YAPIMINDAN BEKLEDİĞİ YARARLAR
NELERDİR?**

1- Demiryolu yatırımlarıyla merkezî devlet otoritesinin ülkenin uzak bölgelerine kadar ulaştırılmasını, iç güvenliğin sağlanmasını, tarımsal vergilerin toplanmasını, savaş dönemlerinde cepheye asker ve malzeme sevk edilmesini amaçlamıştır.

2- Ayrıca ülkeyi boydan boya kat edecek bir demiryolu ağı, Osmanlı egemenliğini içten ve dıştan gelecek tehlikelere karşı da güvenlik altına alacaktır. İsyan bölgelerine kısa sürede ulaşılacak ve devletin otoritesini sarsan isyanlar önlenilecektir.

SORU: 20

Osmanlı Devleti'nde II. Abdülhamit Dönemi'nde demir yolu politikası savunma politikalarıyla birlikte düşünölmeye başlanmıştır. II. Abdülhamit'in en büyük projelerinden biri de Bağdat Demir Yolu'nun yapılmasıydı. Bu projenin yapımı işini II. Abdülhamit, Almanlara vermiştir. II. Abdülhamit'in demiryolları projesi Avrupa devletlerini karşı karşıya getirmiştir.

Buna göre;

- I. Almanların demir yolu yapımı nedeniyle bölgede etkinliğini arttırması,
- II. İngilizlerin, sömürge yollarının kontrolünü kaybedeceği endişesini yaşamaması,
- III. Rusya'nın, demir yolu sayesinde Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki Rus pazarını zayıflatacağı korkusuna kapılması

durumlarından hangileri Avrupalı devletlerin çıkar çatışmasına girdiğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

SORU: 20

Osmanlı Devleti'nde II. Abdülhamit Dönemi'nde demir yolu politikası savunma politikalarıyla birlikte düşünülmeye başlanmıştır. II. Abdülhamit'in en büyük projelerinden biri de Bağdat Demir Yolu'nun yapılmasıydı. Bu projenin yapımı işini II. Abdülhamit, Almanlara vermiştir. II. Abdülhamit'in demiryolları projesi Avrupa devletlerini karşı karşıya getirmiştir.

Buna göre;

- I. Almanların demir yolu yapımı nedeniyle bölgede etkinliğini arttırması,
- II. İngilizlerin, sömürge yollarının kontrolünü kaybedeceği endişesini yaşamaması,
- III. Rusya'nın, demir yolu sayesinde Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki Rus pazarını zayıflatacağı korkusuna kapılması

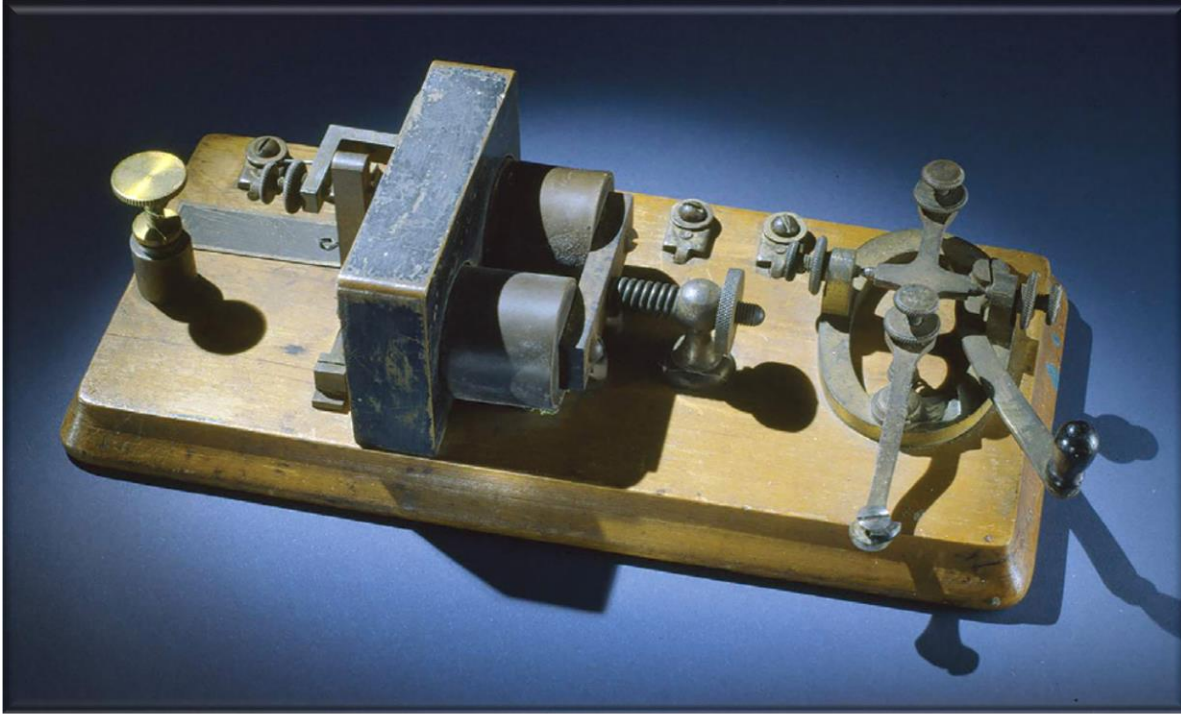
durumlarından hangileri Avrupalı devletlerin çıkar çatışmasına girdiğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II **E) I, II ve III**

OSMANLI DEVLETİ'NDE HABERLEŞME

Osmanlı Devleti'nde telgraf hatlarıyla ilgili ilk çalışma Kırım Harbi esnasında başlamıştır.

Bu hatlar devletin kendi ihtiyaçları için kurdurduğu Edirne-Şumnu-İstanbul hatları olup Fransızlar tarafından yapılmıştır.

İstanbul-Edirne hattı inşa çalışmalarına 1855 Mart ayında başlanmış ve İstanbul'dan Edirne'ye 270 km'lik bir hat çekilmiştir.

Bu hat düz bir çizgi hâlinde Yedikule'ye kadar sur üzerinden Küçükçekmece-Büyükçekmece-Kumburgaz-Ereğli-Çorlu-Kosturan-Lüleburgaz-Havza yoluyla Edirne'ye bağlanmıştır.

19 Ağustos 1855'te Edirne telgrafhanesinin de faaliyete geçmesiyle İstanbul'a ilk telgraf çekilmiştir.

SORU: 21

- I. Birbirinden uzakta olan vilayetler üzerinde ek bir denetim aracına sahip olması
- II. Siyasi gücünün merkezîleşmesine katkı sağlaması
- III. Ülke genelinde otorite kurmasına yardımcı olması

Yukarıdakilerden hangileri 1855 yılından itibaren kullanılmaya başlanılan elektrikli telgrafın Osmanlı yönetimine sağladığı yararlar arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

SORU: 21

- I. Birbirinden uzakta olan vilayetler üzerinde ek bir denetim aracına sahip olması
- II. Siyasi gücünün merkezîleşmesine katkı sağlaması
- III. Ülke genelinde otorite kurmasına yardımcı olması

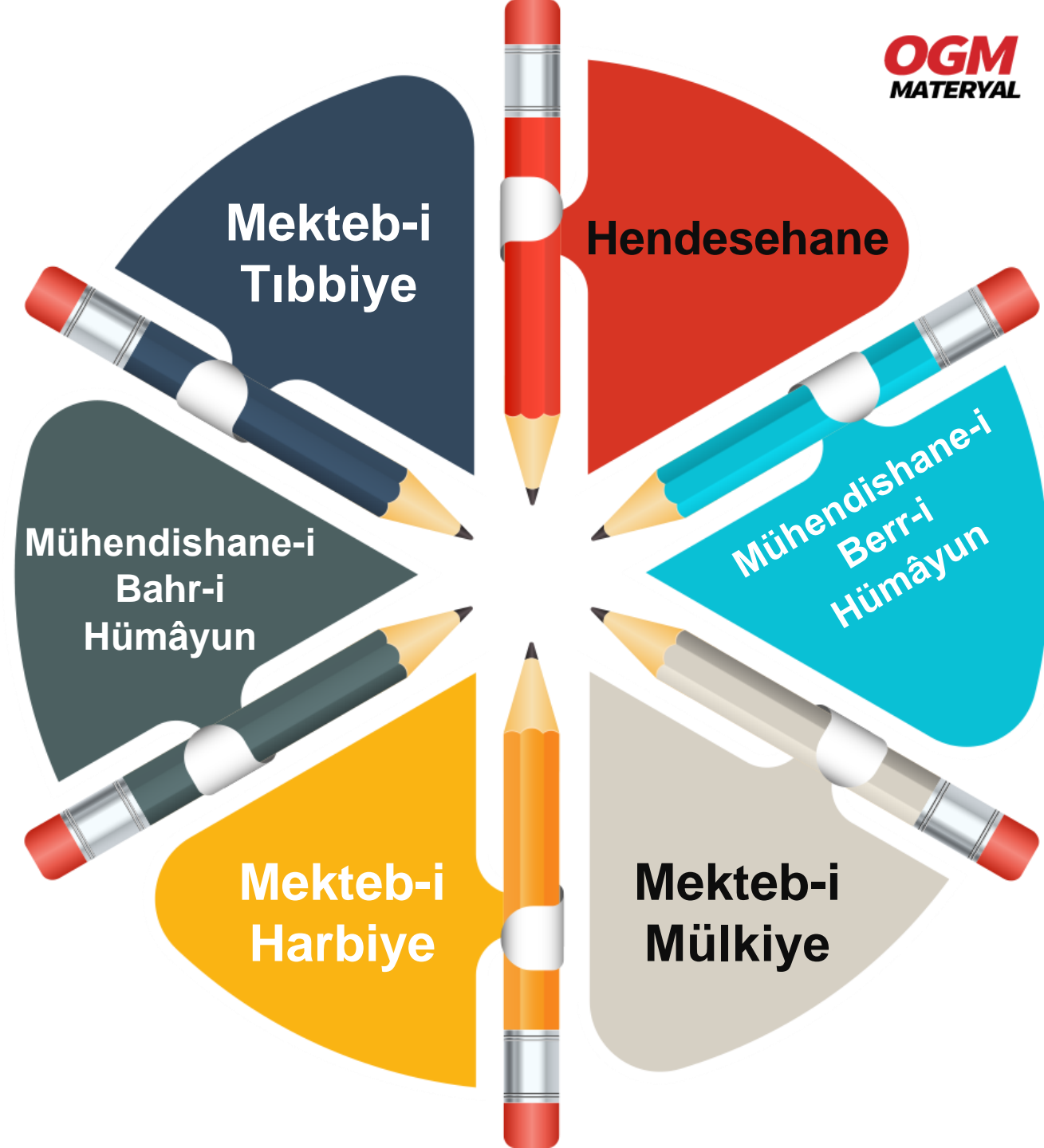
Yukarıdakilerden hangileri 1855 yılından itibaren kullanılmaya başlanılan elektrikli telgrafın Osmanlı yönetimine sağladığı yararlar arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III**

OSMANLI DEVLETİ'NDE MODERN EĞİTİM KURUMLARI

Mekteb-i Harbiye

Sultan II. Mahmud'un isteğiyle 1834 yılında Maçka'da kurulmuştur. Asâkir-i Mansûre-yi Muhammediye Ordusuna modern askerî ve teknolojik bilgiye sahip subay yetiştirmek amacıyla açılmıştır. Günümüzde Millî Savunma Üniv.' ne bağlı olarak eğitim ve öğretime devam etmektedir.

Mekteb-i Mülkiye

Modernleşme hareketinin uygulanabilmesi için gerekli olan çağdaş ve bilgili devlet adamlarının yetiştirilmesi amacıyla kurulmuştur. Günümüzde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi olarak eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Mekteb-i Tıbbiye

Sultan II. Mahmud Dönemi'nde 1827 yılında İstanbul Şehzadebaşı'nda kurulmuştur. Modern bir tıp okulu olan Tıbbiye, Asâkir-i Mansûre-yi Muhammediye Ordusu'nun sağlık alanındaki ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla açılmıştır.

Mühendishane-i Bahr-i Hümâyün

Sultan I. Abdülhamid döneminde, Kaptanıderya Hasan Paşa'nın önerisi ile 1775 yılında İstanbul'da kurulmuştur. 1770 Çeşme Olayı üzerine yeni ve güçlü bir donanma kurulması amaçlanmıştır. Günümüzde Deniz Harp Okulu adı ile varlığını sürdürmektedir.

Mühendishane-i Berr-i Hümâyün

III. Selim döneminde 1795'te kurulan, Mühendishâne-i Berrî, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin ilk nüvesini oluşturmuştur. Ayrıca Humbaracı ve Lağımçı ocaklarının (Topçu ve İstihkâm Okulu) eğitim kurumu olduğundan Harbiye Mektebi'nin de (Kara Harp Okulu) ilk nüvesini teşkil eder.

Hendesehane

Modern askerî teknikler hakkında eğitim veren Hendesehane' de, Batı eserlerinden tercüme edilmiş trigonometri, geometri ve matematik kitaplarından dersler okutulmuştur. Tercüme edilen bu kitaplarla ilk defa modern matematik, Osmanlı ülkesine girmiştir.

SORU: 22

Aşağıdaki okullardan hangisi Mustafa Kemal Atatürk'ün isteğiyle 1935 yılında Siyasal Bilgiler Okuluna dönüştürülmüştür?

- A) Mekteb-i Mülkiye
- B) Mekteb-i Harbiye
- C) Mekteb-i Maârif-i Adliyye
- D) Mekteb-i Ulûm-u Edebiyye
- E) Mekteb-i Aklâm

SORU: 22

Aşağıdaki okullardan hangisi Mustafa Kemal Atatürk'ün isteğiyle 1935 yılında Siyasal Bilgiler Okuluna dönüştürülmüştür?

- A) Mekteb-i Mülkiye**
- B) Mekteb-i Harbiye
- C) Mekteb-i Maârif-i Adliyye
- D) Mekteb-i Ulûm-u Edebiyye
- E) Mekteb-i Aklâm

Osmanlı Devleti'nde Yabancı Okullar

A

Azınlık okulları, yabancı devletlerin belirlemiş olduğu politikalara uygun olarak Osmanlı Devleti'ne yönelik yıkıcı faaliyetlere başlamıştır.

B

Osmanlı Devleti'nde azınlıklar tarafından açılan okullar, zamanla yabancı devletlerin himayesine girmiştir.

C

Hristiyanlığı yaymak isteyen misyonerler genç nesillere fikirlerini aşlamak, kültürel etkileşimi sağlamak için yaygın bir biçimde Osmanlı ülkesinde okullar açmaya başlamıştır.

D

Yabancı devletlerin, misyonerlerin ve azınlık okullarının sayısı 1860'lı yıllarda büyük bir artış göstererek yaklaşık 1.600 civarına ulaşmıştır.

E

Osmanlı topraklarında yabancı okullar özellikle Orta Doğu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İstanbul'da açılmıştır.

Sosyal Devlet ve Sultan II. Abdülhamid

Sosyal Devlet ve Sultan II. Abdülhamid

01
Dârülaceze; çocuk, yaşlı, sakat ve kimsesizleri koruma amacıyla kurulmuştur. Bu kurum, din ve milliyet farkı gözetmeden yardıma muhtaç insanların ihtiyaçlarını karşılamıştır.

02
Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde 1881 yılında bütün devlet memurları için Tekaüd Sandığı kurulmuştur. Bu kurum günümüzde Sosyal Güvenlik Kurumu olarak çalışmalarına devam etmektedir

03
Dârülhayr-ı Ali II. Abdülhamid Dönemi'nde 1890'lı yıllardaki Ermeni Olayları sonrası yetim kalan Müslüman çocukların başta eğitimi olmak üzere diğer tüm ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla açılmıştır.

04
Kimsesiz ve korumaya muhtaç çocuklar için 1908 yılında Kırklareli 'de kurulan Himaye-i Etfal Cemiyeti, günümüzde Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

05
Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde refah devlet anlayışına uygun bir diğer gelişme de yoksullara aylık bağlanmasıdır. Yoksullara maaş uygulaması, günümüzde Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından devam ettirilmektedir.

SORU: 23

XIX. yüzyılda Avrupa'da başlayan sosyal devlet uygulamaları Osmanlı Devleti'ne de yansıdı ve II. Abdülhamit ile beraber vatandaşlık kavramı içerisinde bireyler her türlü iktisadi, sosyal ve doğal olaylar karşısında devlet garantisi ve koruması altına alındı.

Bu duruma göre II. Abdülhamit Dönemi'nde;

- I. eğitim olanaklarının kasaba ve köylere kadar ulaştırılması,
- II. birçok vilayet merkezinde hastaneler açılması,
- III. yoksul aylığı uygulamasının başlatılması

faaliyetlerinden hangilerinin sosyal devlet anlayışına uygun olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

SORU: 23

XIX. yüzyılda Avrupa'da başlayan sosyal devlet uygulamaları Osmanlı Devleti'ne de yansıdı ve II. Abdülhamit ile beraber vatandaşlık kavramı içerisinde bireyler her türlü iktisadi, sosyal ve doğal olaylar karşısında devlet garantisi ve koruması altına alındı.

Bu duruma göre II. Abdülhamit Dönemi'nde;

- I. eğitim olanaklarının kasaba ve köylere kadar ulaştırılması,
- II. birçok vilayet merkezinde hastaneler açılması,
- III. yoksul aylığı uygulamasının başlatılması

faaliyetlerinden hangilerinin sosyal devlet anlayışına uygun olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III **E) I, II ve III**

YARDIMCI
KAYNAKLAR

<http://yardimcikaynaklar.meb.gov.tr/>

OSMANLI DEVLETİ'NDE DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

OGM
MATERYAL

1808

Sened-i
İttifak

1839

Tanzimat
Fermanı

1856

Islahat
Fermanı

1876

I.
Meşrutiyet

1909

II.
Meşrutiyet

Genel Bilgiler

- Sultan II. Mahmud
- Sadrazam Alemdar Mustafa Paşa
- Sened-i İttifak, bir kısım araştırmacılar tarafından 1215'te İngiltere'de kral ile soylular arasında imzalanan Magna Carta'ya benzetilir.

Bazı Maddeler

- Padişahın otoritesi devletin temel dayanağıdır.
- İsyanlara karşı âyanlar emir beklemeksizin isyanı önlemeye çalışacak.
- Âyanlar da devlet adamları gibi antlaşmaya uyacak.
- Padişah ağır vergiler koymayacak, eşit ve adaletli vergi alacaktır.
- Âyanların varlığı ve devletle âyanların birbirine güven duyması şarttır.
- Âyanlık haklarının babadan oğula geçmesi kabul edilecektir.

İlanında Etkili Faktörler (İç)

- Sultan II. Mahmud'un yapacağı ıslahatlara destek sağlamayı düşünmesi,
- Ülkede devlet otoritesinin güçlendirileceğini düşünmesi,
- Anadolu ve Rumeli'de başıboş âyanları denetim altına almak istemesi.

İlanında Etkili Faktörler (Dış)

- Sened-i İttifak'ın imzalanmasında Avrupa'da meydana gelen herhangi bir gelişme veya dış faktör söz konusu değildir.
- Zira Sened-i İttifak ile padişah kendi iradesi ile yetkilerini kısıtlamış ve mutlak otoritesini sınırlandırmıştır.

Önemi ve Sonuçları

- Padişahın yetkileri sınırlandırılmış, âyanların varlığı kabul edilmiştir.
- Anayasal monarşiye geçişin ilk adımı olarak kabul edilmiştir.
- Devletin âyanlara söz geçiremeyecek kadar zayıfladığı ortaya çıkmıştır.
- Alemdar Mustafa Paşa'nın ölümü ve merkezî otoritenin güçlenmesiyle etkisini kaybetmiştir.
- İttifak ile devletin otoritesi arttırılmaya çalışılmış, ancak padişahın otoritesi sarsılmıştır.

SENED-İ İTTİFAK

SENED-İ İTTİFAK

Sened-i İttifak'ta feodalleşme belirtisi gösteren âyanlar lehine kararlar alınmıştır.

Sened-i İttifak'ta senedin içeriğindeki hakları benimseyen böyle bir taraf yoktur.

**Osmanlı Devleti
1808**

Magna Carta, İngiltere'de soyluların haklarını teminat altına alarak zamanla bu hakların, halka doğru genişlemesinin yolunu açmıştır.

Magna Carta'da haklarını krala karşı korumak isteyen güçlü bir sosyal grup olarak soylular vardır.

**İngiltere
1215**

MAGNA CARTA

Genel Bilgiler

- Sultan II. Mahmud Dönemi'nde hazırlanmış, II. Mahmud'un 1839'da vefat etmesinden sonra yerine oğlu I. Abdülmecid tarafından ilan edilmiştir.
- Mustafa Reşit Paşa tarafından hazırlanmıştır.
- Gülhane Meydanı'nda okunduğu için Gülhane Hatt-ı Hümayunu da denir.

Bazı Maddeler

- Müslüman ve Hristiyan bütün tebaanın can, mal ve namus güvenliği devletin güvencesi altında olacaktır.
- Mahkemeler halka açık olacak, hiç kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktır.
- Herkesten gelirine göre vergi alınacak, iltizam sistemi kaldırılacaktır.
- Askerlik tüm Osmanlı tebaası için zorunlu olacak ve askerlik süresi dört veya beş yıl olarak belirlenecektir.

İlanında Etkili Faktörler (İç)

- Osmanlı egemenliğindeki tüm toplulukları din, dil, ırk farkı gözetmeksizin kaynaştırmak.
- Osmanlı Devleti'nin demokratikleşmesini sağlamak.

İlanında Etkili Faktörler (Dış)

- Londra Konferansı'nda azınlıklar konusunun gündeme getirilmesini engellemek,
- M. Ali Paşa İsyanı'nda Osmanlı Devleti lehine karar alınmasını sağlamak,
- Rusya'nın Balkanlardaki etkisini kırmak.

Önemi ve Sonuçları

- Batılı anlamda demokratikleşme ve anayasal düzene geçişin ilk adımıdır.
- Hükümdar, kanunun gücünün kendi gücünün üstünde olduğunu kabul etmiştir.
- Tanzimat Fermanı ile OSMANLILIK fikri hayata geçirilmeye çalışılmıştır.
- Hükümdarın yetkileri kanunlarla sınırlandırılmıştır.
- Ferman ile «kul» anlayışından «vatandaş» anlayışına geçilmiştir.

TANZİMAT FERMANI

SORU: 24

Tanzimat dönemi, 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile başlayan 1876 Meşrutiyet'in ilanı ile sona eren dönemdir. Kavram olarak Tanzimat, Türk siyasi, idari, iktisadi ve sosyal hayatında topyekûn bir değişmeyi ve yeniden yapılanmayı ifade eder. Tanzimat, Osmanlı Devleti'ne Batılı anlamda bir düşünce ve yönetim şekli getirmek için Avrupa'dan esinlenerek yapılan programlı bir yenilik ve kültür hareketidir.

Buna göre,

- I. Köklü ve kalıcı yenilikler yapılmaya çalışılmıştır.
- II. Ulus devlet olma yolunda çalışmalar başlatılmıştır.
- III. Yapılan değişimlerde Batı kültürü esas alınmıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

SORU: 24

Tanzimat dönemi, 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile başlayan 1876 Meşrutiyet'in ilanı ile sona eren dönemdir. Kavram olarak Tanzimat, Türk siyasi, idari, iktisadi ve sosyal hayatında topyekûn bir değişmeyi ve yeniden yapılanmayı ifade eder. Tanzimat, Osmanlı Devleti'ne Batılı anlamda bir düşünce ve yönetim şekli getirmek için Avrupa'dan esinlenerek yapılan programlı bir yenilik ve kültür hareketidir.

Buna göre,

- I. Köklü ve kalıcı yenilikler yapılmaya çalışılmıştır.
- II. Ulus devlet olma yolunda çalışmalar başlatılmıştır.
- III. Yapılan değişimlerde Batı kültürü esas alınmıştır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I **B) Yalnız II** C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Genel Bilgiler

- Sultan I. Abdülmecid tarafından ilan edilmiştir.

Bazı Maddeler

- Müslümanlar ile gayrimüslimler kanun önünde eşit olacak.
- İrk, din, dil farkı gözetilmeden hiçbir mezhep diğerine üstün sayılmayacak.
- Devlet hizmetlerine, askerliğe ve okullara ayırım gözetmeksizin tüm tebaa kabul edilecek.
- Bütün milletler okul açabilecek.
- Cizye vergisi kaldırılacak, gayrimüslimler askerlik yapacak veya askerlik bedelini nakit olarak ödeyecek.
- Yazışmalarda veya halkın ve memurların söyleminde gayrimüslimleri aşağılayan tabirler kullanılmayacak.

İlanında Etkili Faktörler (İç)

- Balkanlardaki isyanları önlemek,
- Osmanlı egemenliğindeki toplulukların ırk, din, dil farkı gözetmeksizin kaynaştırarak yeni bir Osmanlı toplumu meydana getirmek.

İlanında Etkili Faktörler (Dış)

- Rusya'nın kışkırtmalarını engellemek,
- Paris Konferansı'nda Osmanlı Devleti lehine karar alınmasını sağlamak,
- Avrupalı devletlerin azınlıklara yeni haklar verilmesini istemeleri.

Önemi ve Sonuçları

- Müslüman halk, Gayrimüslimlere daha fazla hak tanınmasından rahatsızlık duymuştur.
- Ferman ile Gayrimüslim tebaanın devlete bağlılıkları arttırılmak istenmiştir.
- Ferman ile Avrupalı devletlerin içişlerimize karışması engellenmek istenmiş, ancak başarılı olunmamıştır.
- Gayri Müslümler elde ettikleri hakları bağımsızlığa giden yolda araç olarak kullanmışlardır.

ISLAHAT FERMANI

Tanzimat Fermanı

Gayrimüslim tebaaya devlet memuru olma, okul, kilise, hastane açma, mal-mülk edinme, il ve belediye meclislerine üye olmaları gibi konulara yer verilmemiştir.

Osmanlı hükümdarı kendi isteği ile hazırlatıp, ilan ettirmiştir.

Tüm Osmanlı vatandaşlarına haklar tanıdığıdır.

Gayrimüslim tebaaya devlet memuru olma, okul, kilise, hastane açma, mal-mülk edinme, il ve belediye meclislerine üye olma hakları verilmiştir.

Avrupa devletlerinin baskıları sonucu ilan edilmiştir.

Özellikle Gayrimüslim tebaaya haklar tanınmıştır.

DEMOKRATİKLEŞME
KANUN ÜSTÜNLÜĞÜ

Islahat Fermanı

Genel Bilgiler

- Sultan II. Abdülhamid tarafından ilan edilmiştir.
- Mithat Paşa başkanlığındaki komisyon Fransa, Belçika ve Prusya anayasalarından esinlenerek bir anayasa metni hazırlamış ve padişahın da katkılarıyla 119 maddelik Kanun-ı Esasi ortaya çıkmıştır.

Bazı Maddeler

- Padişah kutsaldır ve icraatlarından dolayı sorumlu tutulamaz. Herkes kanun ve devlet karşısında eşit haklara sahiptir.
- Kanun teklifi Heyet-i Vükela'ya aittir.
- Sadrazam ve şeyhülislamı bizzat padişah belirler.
- Kanun tasarıları Meclis-i Mebusan ile Meclis-i Âyanda kabul edilir, padişah tarafından onaylanırsa kanunlaşır.
- Meclis-i Umûminin toplanması ve tatili, Heyet-i Mebusan'ın feshi padişahın mutlak haklarındandır.

İlanında Etkili Faktörler (İç)

- Osmanlı egemenliğindeki toplulukların ırk, din, dil farkı gözetmeksizin kaynaştırarak yeni bir Osmanlı toplumu meydana getirerek Balkanlardaki isyanları önlemek,
- Jön Türklerin anayasal düzene geçiş için yaptıkları çalışmalar.

İlanında Etkili Faktörler (Dış)

- Tersane Konferansı'nda Osmanlı Devleti aleyhine karar alınmasını önlemek,
- Avrupalı devletlerin azınlık sorunlarını bahane ederek Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışmasını engellemek.

Önemi ve Sonuçları

- Kanun-ı Esasi, Türk tarihinin ilk yazılı anayasasıdır.
- Osmanlı Devleti'nde parlamenter rejime geçilmiş, halk ilk kez seçme ve seçilme hakkına sahip olarak yönetime katılma hakkı elde etmiştir.
- Padişahın tek egemen güç olduğu monarşiden halkın padişah ile birlikte yönetime ortak olduğu meşruti monarşiye geçilmiştir.
- Azınlıklar da mecliste temsil hakkı kazanmıştır.

I. MEŞRUTİYET

Ayan Meclisi

Çalışmalarını kapalı oturum şeklinde yapar.

Görev süreleri yaşam boyudur.
Üye sayısı
Mebusan'ın 1/3'üdür.

Üyeleri padişah tarafından atanır.

Çalışmalarını açık oturum şeklinde yapar.

Görev süreleri dört yıldır.
Üye sayısı Ayan meclisinin 3 katıdır.

Üyeleri halk tarafından seçilir.

Mebusan Meclisi'nde alınan kararların geçerli olabilmesi için Ayan Meclisinde onaylanması gereklidir.

Mebusan Meclisi

SORU: 25

Meşrutiyet'in ilanını isteyen ve kendilerine "Genç Osmanlılar" diyen bir grup aydın 1865 tarihinde İstanbul'da "Genç Osmanlılar Cemiyeti" ni kurdular. Genç Osmanlılar, yönetimin baskıcı tutumu, ekonomik çöküntü, yabancıların yönetime müdahalesinin artması, yabancılara ekonomik haklar tanınması, eşitlik uygulamasının Müslümanlara zarar vermeye başlaması ve Avrupa taklitçiliğinin artması gibi hususlarda eleştiriler ileri sürdüler.

Bu duruma göre Genç Osmanlıların muhalif bir hareket olarak ortaya çıkmasında;

- I. baskıcı monarşik yönetimin varlığı,
- II. toplumsal dengenin bozulması,
- III. devletin iç işlerine müdahale edilmesi

gibi durumlardan hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

SORU: 25

Meşrutiyet'in ilanını isteyen ve kendilerine "Genç Osmanlılar" diyen bir grup aydın 1865 tarihinde İstanbul'da "Genç Osmanlılar Cemiyeti" ni kurdular. Genç Osmanlılar, yönetimin baskıcı tutumu, ekonomik çöküntü, yabancıların yönetime müdahalesinin artması, yabancılara ekonomik haklar tanınması, eşitlik uygulamasının Müslümanlara zarar vermeye başlaması ve Avrupa taklitçiliğinin artması gibi hususlarda eleştiriler ileri sürdüler.

Bu duruma göre Genç Osmanlıların muhalif bir hareket olarak ortaya çıkmasında;

- I. baskıcı monarşik yönetimin varlığı,
- II. toplumsal dengenin bozulması,
- III. devletin iç işlerine müdahale edilmesi

gibi durumlardan hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III **E) II ve III**

Genel Bilgiler

- Sultan II. Abdülhamid tarafından ilan edilmiştir.
- İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin etkin çalışmaları etkili olmuştur.

Bazı Maddeler

- Basın üzerindeki sansür kaldırılmıştır.
- Padişahın sürgün yetkisi elinden alınmıştır.
- Hükümet padişaha karşı değil Mebusan Meclisi'ne karşı sorumlu hale getirilmiştir.
- Padişahın kanunları veto hakkı sınırlandırılmıştır.

İlanında Etkili Faktörler (İç)

- İttihat Terakki Cemiyeti üyelerinin Meşrutiyeti tekrar ilan etmek istemeleri.
- Niyazi Bey (Resne) ve Enver Paşanın (Manastır) Makedonya da ayaklanması.

İlanında Etkili Faktörler (Dış)

- 1908 Reval görüşmeleri ile İngiltere'nin Rusya'yı Osmanlıya karşı serbest bırakması

Önemi ve Sonuçları

- İttihat ve Terakki Fırkası, Ahrar Fırkası ve Hürriyet ve İtilaf Fırkası başta olmak üzere partiler kurularak çok partili hayata geçilmiştir.
- Padişahın yetkileri kısıtlanarak meclisin üstünlüğü ilkesi güçlendirilmiştir.
- II. Meşrutiyet Dönemi'nde Trablusgarp, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı yaşanmış, Osmanlı Devleti bu süreçte Almanya ile yakınlaşmıştır.

II. MEŞRUTİYET

SORU: 26

**FRANSIZ İHTİLALİ'NİN
OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ
DEMOKRATİKLEŞME SÜRECİNE ETKİLERİ
NELERDİR?**

- **Fransız İhtilali' nin Osmanlı Devleti üzerindeki etkisi ilk olarak 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanında ortaya çıkmıştır. Tanzimat Fermanıyla ilk kez can ve mal güvencesi, özel mülkiyetin dokunulmazlığı, yargılama olmadan ağır cezaların verilmemesi gibi hükümler getirilmiştir. 1856 yılındaki Islahat Fermanıyla bu haklar geliştirilmiştir.**
- **19. Yüzyılın ortalarından itibaren çıkan Genç Osmanlılar hareketinde Fransız Devriminin etkileri görülür. Aydınlar arasında demokratik fikirlerin gelişmesi ve bazı dış etmenler sonucunda 1876 yılında ilk Osmanlı anayasası (Kanun-i Esasi) yapılarak meşruti monarşi rejimine geçilmiştir.**
- **Fransız İhtilali' nin Osmanlı Devleti üzerindeki etkisi II. Meşrutiyet dönemindeki politik söylemde kendini gösterir. Fransız İhtilalinin sloganı olan “Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik” ifadesini bu dönemdeki yayınlarda sıkça görmekteyiz.**